…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

…БУРЯАД ҮНЭН

№ 45 (11643)

1968 оной февралиин 22, четверг

сэн 2 мүнгэн

…эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…ТАБАН ЖЭЛЫЕ—БОЛЗОРҺОО УРИД!

ЗООТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА

ЭХИН ТОО БҮРИДХЭЛ ҺАЙН БАЙБАЛ...

Саашадаа малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмэ ехэтэй болгохын тула зоотехническэ хүдэлмэри ажахы бүхэндэ һайнаар эмхидхэхэ шухала. Энэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ манай аймаг дотоо горитой юумэн хэгдэһэншье байха. Олонхи ажахынуудта үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг болонхой. Зоотехническэ эхин тоо бүридхэл һайнаар эмхидхэжэ, холын хараа бодолтойгоор мал үдхэжэ байһан ажахынууд малайнгаа үүлтэр түргөөр һайжаруулна. Энээнэй ашаар мал ажалай продукцинуудые гүрэндөө горитойгоор хүдэлдэдаг болонхой.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз, совхозуудта үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ямараар ябуулха тухай асуудал үйлэдбэриин управленидэ хэлсэгдэжэ, шухала хэмжээн хараалагдаа һэн. Тэрэнэй ёһоор, ажахы бүхэндэ эбэртэ бодо малай тоо абажа, ямар үүлтэрэй байһаниинь хүсэд сэгнэхэ гэгдэһэн байба. Иимэ хүдэлмэри ябуулхын тула ажахынууд болон үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэдтэ шухала даалгабари үгтэһэн байгаа. Мүнөө үедэ эбэртэ бодо малай бонитировко хэгдэжэ, энэ хүдэлмэри дүүрэжэ байна.

Ажахынуудаар ябажа, фермэ, гүүртэнүүдэй ажал хүдэлмэриие шалгахада юун харагдааб гэбэл: хаана зоотехническэ тоо бүридхэл наринаар табигданаб, тэндэ племенной хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэһэниинь элирээ. Гэбэшье бонитировкын хэгдэхэ үедэ малай шэнжэ шанар тон наринаар шалгагдаһан байгаа. Дэрээнэй совхоздо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, мүн бусад ажахынуудта шалгалтын һаалга үнгэргэгдэжэ, ямар үнеэдэй хэды һү үгэдэг байһаниинь элирүүлэгдэһэн байна. Энэ саашадаа фермын гол һүрэгүүдые ашаг шэмэ ехэтэй, һайн үнеэдээр һэлгэхэ арга болоно. Энээнһээ хойшо ажахынууд һүтэй үнеэдээ үлөөгөөд лэ, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, үүлтэрыень һайжаруулха юм. Шалгалтын үедэ һүнэй тоһолиг мүн лэ харагдажа, энээнһээ тобшолол хэгдэһэн байха юм. Тиигэбэшье зарим ажахынуудта, илангаяа XXII партсъездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта, Баргажанай совхоздо һүнэй тоһолиг дээшэлүүлхэ талаар зоотехнигүүдэй анхарлагагүй байһаниинь элирүүлэгдэлээ. Гадна малай шанар шэнжые тодорүүлха, ашаг шэмэ үгэлтыень зүбөөр тэмдэглэхэ тухай эрилтэ зоотехнигүүдэй урда табигдаһан байгаа.

Колхоз, совхозуудта зоотехник-селекционернүүд байдаг. Гэбэшье энэ тушаалда байһан мэргэжэлтэдтэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд туһалха ёһотой аад, тэрэниие анхарнагүй. Тэрэшэлэн аймагтахи гүрэнэй племстанцида племенной хүдэлмэри эрхилхэ мэргэжэлтэд байдаг. Тэдэнэр малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри хаа хаанагүй үргэнөөр эмхидхэхэ аргатай байгаад, үшөөл хангалтагүйгөөр ажаллаһан байна. 1967 ондо хэгдэһэн хүдэлмэриингөө дүн согсолоод байхадаа, племстанциин зоотехнигүүд дуулуу дүнлэнуудаа мэдэржэ, зоотехническэ хүдэлмэреэ һайнаар ябуулха тухай хэлсэһэн байгаа. Үнэндөө станциин зарим мэргэжэлтэд ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһан юм. Жэшээнь, станциин ахалагша зоотехник байһан нүхэр Воронин, зоотехник нүхэр Литасова гэгшэд Баргажанай совхоздо 500 үнеэдые шалгажа, хүсэд сэгнэлтэ үгэхэ аад, орейдоол 107 үнеэ сэгнээ.

Мүнөө станциин мэргэжэлтэд тодорхой зорилгонуудые урдаа табинхай. Энэ жэлдэ колхоз, совхозуудта горитой туһаламжа үзүүлжэ, племенной хүдэлмэри һайжаруулха болоно. Энээнтэй хамта аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэд зоотехническэ хүдэлмэри наринаар эмхидхэхэ хэрэгтэ бахал горитой туһалалсаха бээз.

Малай үүлтэр һайжаруулгада үшөө юун нүлөөлхэб? Колхоз, совхозуудта искусственна урэжүүлгэ хэрэглэгдэхэ ёһотой. Тоо бүридхэл наринаар табяад, һаамхай үнеэд, эхэ хонидые саг соонь гүрэнэй племстанциһаа асарагдаһан һайн шанартай үрөөр үрэжүүлжэ байбал, ойрын жэлнүүдтэ үүлтэртэ мал олонтой болохо арга бии. Тиигээшье һаа зарим дутагдалнууд, илангаяа ажахынуудай һаалиин фермэнүүдтэ ушардаг. Зоотехническэ тоо бүридхэлэй муугаар табигдаһан дээрэһээ үнеэд саг соогоо үрэжүүлэгдэнэгүй, һубайрна.

Хэрбээ зоотехническэ эхин тоо бүридхэл ажахы бүхэндэ һайнаар эмхидхэгдэдэг болоо һаа, колхоз, совхозууд үүлтэртэ мал олонтой боложо, мал ажалай продукци абалгые горитой дээшэлүүлхэ, хараалһан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэ аргатай.

В. БАДМАЕВ.
Баргажанай гүрэнэй племстанциин ахалагша зоотехник.

…РШЭЛТЭЙ ХОНИШОН

…нютагта хододоо шэмэ… үбэл болодог. Энэ …гарза хэрэлтэгүйгөөр …шэ тиимэшье бэлэн …ааб даа.

…рхоной Зэдэдэ шудха… …а Бэлшэрэй эхэ хони… …байрладаг. Эндэ Гом… …лович Дагбаев өөрын… …Екатерина Очироватай …Тэдэнтэй хамта Петр …комсомолой гэшүүн …Гармаев гэгшэд …ябуулна.

«Дружба» колхозой …Гомбо Дагбаевта түлтэ …шалгажа үгэһэн юм. …ниих 400 эхэ хонин… …ан хурьга абаад, гар… …ажэжэ байна. Хурь… …ода ороод харахада, …хурьгад дэбхэрэлдэн …Зарманиинь хужартай бүлеэн үһа ууна, нүгөөдүүлынь хөө, хирпиисэ долёоно. Нүхэр Дагбаев саг болзор соонь хурьгадтаа хэрэгтэй хоолыень табижа үгэдэг. Хонишод эхэ хонидтоо бүлеэн үһа хужартайгаар садатарнь уулгадаг юм.

— Бүлеэн үһа хужарлаад уулгахада һая түрэһэн хонид һүтэй байдаг. Тиимэһээ хурьгадынь түргэнөөр томо болоно,— гэжэ Гомбо Бальжанович хөөрэнэ.

Тэрэшье зүб. һайн тэжээлдэ байһан хонид һайн түл үгэхэһөө гадна, ехэ һүтэй байдаг ха юм.

Гомбо Балжанович Дагбаев һүүлэй 7—8 жэлэй туршада хонишоноор ажаллана. Энэ хугасаа соо нүхэр Дагбаев дүршэлтэй боложо, аймагай түрүү хонишодой тоодо ороһон байна.

Б. ДОРЖИЕВ.

Захаамин.

…АЛИШАД АМЖАЛТАТАЙ

…голой …ино һүү… …. Энэмнай …гай «Путь …» колхо… …болоно. Тус …үлэб оро үс… Гэбэшье …үүдтэ эндэ …ые олоор …. …едэ дурсаг… …ой фермэдэ …й үнеэн ха… …. Урданьшатайгаар шудалаад, хойто зүгэй хүйтэн уларилдашье ашаг шэмэ ехээр абана. Жэшээлхэдэ, тэдэнэр нёдондонойнгоо һү һаалгын түсэб бүри сентябрьда гурбан һараар уридшалан дүүргээ бэлэй.

Үнгэрэгшэ январь һарада эвенк һаалишад хэр ажаллабаб гэһэн манай асуудалда дурсагдагша ажахын түрүүлэгшэ нүхэр Борисов ингэжэ харюусаба:

— Январь һарада һаалишаднай эршэмтэйгээр ажаллаа. Жэшээлхэдэ, нютагай һүнэй заводто энэ хугасаа соо 213 центнер һүн тушаагдаа. Энэмнай һарын түсэбһөө гадуур 23 центнер үлүү тушаагдаһан болоно. һаалишан Елена Андреевна Нилова эгээн ехэ һү һаагаа гээшэ ха. Юуб гэхэдэ, тэрэ һаамхай үнеэн бүриһөө һара соо 129 килограмм һү абаа бшуу. Тиихэдэ Зоя Прокопьевна Гасалтуева мүн лэ энэ хугасаа соо үнеэн бүриһөө 197 килограмм һү һаагаа.

О. БЕРЕЗКОВ.

…СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Н. БАДМАДАШИЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ …ЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

…бжын партийна, совет болон профсоюзай организуудта …и һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь …дуулан, Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой партко…ретарь нүхэр **Бадмадашиев** Доржо Надмитовичые Бу… АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй** …-шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

…дэ, Соведүүдэй байшан.
…ной февралиин 22.

Хэжэнгын аймагай Загастайн совхозой Баруун-Хоройн Елизавета Дашидондоковагай даадаг эхэ хонидой отарынхид жэл бүри эрхим амжалта туйлажа, аймаг соогоо суурханхай. Үнгэрһэн жэл зуун хонинһоо 90 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалжа тушааһан юм. Харин энэ жэл эндэхид нёдондонойхиһоо бүри ехэ амжалта туйлахаар зориг-жонхой. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Елизавета Дашидондокова өөрынгөө хүбүүн Бата-Мүнхэтэй.

ШЭНЭ УЯЛГА

Республикынгаа хүдөө тосхонууд, совхозуудта гол түлэб барилга эрхилдэг «Бурятцелинстрой» трестын хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Эбэртэ бодо малай дүрбэн байра, хониной дүрбэн, гахайн хоёр байра, машинно-тракторна мастерской, овощехранилищи, орооһоной склад, агрохимическэ лаборатори, 1400 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд түсэбһөө гадуур баригдаа.

Хүдөөгэй барилгашад үнгэрһэн жэлэй хүдэлмэриин үрэ дүн согсолхо зуураа, табан жэлэйнгээ зорилго тодорхойлбо. Тэдэнэр барилга-хабсаралгын ажал хэхэ табан жэлэй түсэбые 1970 оной ноябриин һайндэр болотор дүүргэхэ гэһэн шэнэ социалис уялга абаба. Барилгые түргэн болзор соо һайн шанартайгаар бүтээхэ, үнэ сэнгыень хямдаруулха талаар зохихо хэмжээн хараалагдаа. Хүдөөгэй барилгашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ 173-дахи оньһожоруулмал нүүдэл колонныи. Хурамхаанай барилга-хабсаралгын управлениин барилгашад түрүүлжэ ябана.

Ю. МЕЩЕРЯКОВ.

БАЯН УРГАСЫН ЭХИН

Аймагаймнай зарим ажахынуудаар сабшалан, таряалангай талмайда тошо халяалга, наг шэбхэ зөөлгэ эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байнхай. Баргажанай совхозой Үүрэгэй отделениин хүдэлмэришэд Иван Аксенов, Петр Коновалов гэгшэд таряаланайнгаа талмайда 21000 кубометр мүльһэ тогтооһон. Мүн отара, гүүртэнүүдэй газаагуур обоолгдоһон наг шэбхэ зөөгдэжэ байнхай.

С. ОЧИРОВ.

ОРОЛДОЛГЫН АШААР

Александра Балалаева наһаар үнөө залуу, һаял хорин табанайнгаа богоһо алхаад ябана. Теэд тэрэниие Хара-Усанай фермын һаалишад, малшад хүгшэн залуугүй, булта «манай Александра Ивановна» гээд үнэн зүрхэнһөө хүндэлэн хэлэдэг юм.

Ёһотойл үнэн сэхэ, хамтын хэрэгэй түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ябадаг, үлүү булуу үгэгүй, өөнтэг хазагай зантүй хадань, үетэн залуу, мүн аха зүнүүдшье иигэжэ хүндэлнэ гээшэ.

Энэ эхэнэр бага наһанһаа хойшо хүдэлмэриин дүрэ абаһан байгаа. Эсэгынгээ наһа барахада олон дүүнэрээ харалсаха, хүмүүжүүлэлсэхэ гэжэ совхоздо элдэб ажал хэжэ эхилһэн. Хурьгашье абалсаа, үбһэ, таряа хуряалгадашье ябаа, үхэр мал һайса адуулаа. Тиигээд дүрбэ-табан жэлэй саада тээ Ториин совхозой Хара-Усанай фермэдэ һаалишан боложо ошоһон байна.

— Дүй дүршэлгүй байжа, түрүүшээр тухашарагша һэм. Олон үнеэ шобторжо дүүргэтэрээ гарни шалашаха, үдэшэ орой болотор хүдэлхэ, үглөөгүүр эртэ бодоходоо үргэһэ нойртоо дарагдахаш. Теэд ябан ошон, зон нүхэдэй туһаламжаар хэнһээшье дутуугүй хүдэлдэг болоо һэм,—гэжэ Александра Балалаева хөөрэнэ.

һүбэлгэн бэрхэ, габшатай, эрдэм һургуулиар бусадһаа дээлэ тээ байһан хадань, тэрэниие фермынхидынь ахалагша һаалишан болгоо. Хэнэйшье мэдэһээр, ахалагша һаалишан гээшэмнай гансахан өөрынгөө урдахи ажалые хараад ябахагүй, бүхы фермын хүдэлмэриин түлөө харюусалсаха, бусад нүхэдтөө жэшээ харуулха, хүтэлбэрилхэ ёһотой бшуу. Александра Ивановна зон нүхэдэйнгөө найдабариие харюулжа шадаа. Совхоз соогоо түрүүлэн энэ фермэ үбһэ тэжээл буйлуулдаг, һолоомо эһээдэг болоо. Үнеэдэй һубайралгые усадхаа.

Александра Балалаевагай ажабайдалда гашуудалтай хүшэрхэн ушар тохёолдоо. Хани нүхэрынь гэнтэ наһа баража, бишыхан басагатаяа үлэбэшье, гажаржа, муудажа һуугаагүй. Ажалдаа урдынхидаал оролдосотой шударгыгаар хүдэлжэ ябана. Үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ нүхэр Балалаева үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1826 килограмм һү һаагаа. Мүнөө хүдөө ажахын техникум дүүргэжэ, зоотехнигэй мэргэжэлтэй болохоёо байна. Мүн Зэдын аймагай коммунистнүүд Александра Ивановна Балалаевае һаяхан болоошо областной партийна конференцидэ делегадаар һунгаа һэн.

— Табан жэлэй гурбадахи жэлдэ һү бүри ехээр һаахын түлөө түрүүшын үдэрһөө эршэмтэйгээр хүдэлжэ байнабди. Үнгэрэгшэ январь соо, февралиин түрүүшын хахалта һү һааха түсэбөө дүүргэжэ ябанабди,—гэжэ нүхэр Балалаева хэлэнэ.

В. КЛОЧИХИН.

…эдын аймаг.

…шэрын электронно, тоо бододог совет шэнэ машина …одохо эхилээ. Тэрэ секунда соо миллион операци … ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет промышленностиин гарга… прибор.

ТАСС-ай фотохронико.

ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИН

Москваһаа мэдээсэнэ

ДҮЛЭТЭ РЕВОЛЮЦИОНЕР, ЭРДЭМТЭ-МАРКСИСТ

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша Емельян Михайлович Ярославскиин түрэһөөр 90 жэл гүйсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институтда февралиин 19-дэ энэ ойдо зорюулһан заседани болобо. Гайхамшагта коммунист-ленинец, дүлэтэ революционер, публицист, эрдэмтын ойе тэмдэглэхэеэ ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд, партиин үнинэй гэшүүд, эрдэмтэд-түүхэшэд, Емельян Михайловичай түрэлхид, дүтын нүхэд суглараба.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директор академик П. Н. Федосеев Е. М. Ярославскиин ажабайдал, революционно ажал ябуулга тухай элидхэл хэбэ.

1896 онһоо КПСС-эй гэшүүн Ф. Н. Петров, 1903 онһоо КПСС-эй гэшүүн А. Д. Блохин, академик П. Н. Поспелов, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ һургуулиин ректор Н. Р. Митронов, академик И. И. Минц, түүхын эрдэмэй доктор, профессор Г. П. Башарин, 1918 онһоо КПСС-эй гэшүүн, правдист И. Ф. Кирюшкин, 1906 онһоо КПСС-эй гэшүүн М. И. Бублеев гэгшэд Емельян Михайлович тухай хөөрэжэ үгэһэн байна.

Һүүлдэнь Емельян Михайловичай хүбүүн, авиациин генерал-майор Ф. Е. Ярославский үгэ хэлээ. Эсэгэ, тухайнь һайн һанаһан үгэнүүдые хэлэһэнэйнь түлөө эндэ сугларагшадта баясхалан хүргэбэ.

Заседаниин болоһон зал соо Е. М. Ярославскиин бэшэһэн номуудай выставкэ табяатай байгаа.

ТАСС-ай корр.

«КОСМОС-202» НИИДЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

1968 оной февралиин 20-до Советскэ Союзһаа «Космос-202» гэжэ нэрэтэй ээлжээтэ хэмэл одон табигдаба.

Хилын саанаһаа

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдарта ойн хүндэлэлдэ

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын сэрэгэй байшанда Совет Армиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан болобо. Энэ түүхэтэ ойдо, совет-польшын хани барисаанда зорюулһан элидхэл бригадын генерал Александр Лигай гэгшэ хэбэ.

* * *

СОФИ. (ТАСС). Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан спортивна мүрысөөнүүд эндэ үнгэргэгдэнэ. Совет Армиин кубок абахын түлөө футболистнууд эндэхи стадионууд дээгүүр тэмсэнэ.

* * *

БЕЛГРАД. (ТАСС). Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэл» гэһэн фотовыставкэ Югославиин Арадай армиин центральна байшан соо нээгдэбэ.

Гуэдэхи байлдаанууд

ХАНОЙ. (ТАСС). США-гай армиин хүсэнүүд, Сайгоной туһамаршадай сэрэгшэд Гуэ шадар ехэ гээлтэдэ орожо байна. Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд февралиин 18-да дайсанай хэһэн бүхы 5 добтолгые гэдэргэнь сохёо гээд, Освобождение агентствын мэдээсэл баримталан, ВИА агентство мэдээсэнэ. Дайсанай 190 солдат болон офицернүүд, тэрэ тоодо американ армиин, тэрэнэй союзнигүүдэй 100 солдат хүлһөө буулгагдаа.

Февралиин 14-һөө 18 болотор болоһон шэрүүн хатуу байлдаануудай үедэ Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд дайсанай 1200 солдат болон офицернүүдые, тэрэ тоодо 600 американецүүдые хүлһөөнь буулгаа. Патриодууд сэрэгэй 12 суднануудые гэмтээжэ уһанда шэнгээгээ, 4 танк шатаагаа, хэдэн самолёдуудые унагаагаа.

Патриодуудай амжалта тухай Сүлөөрэлгэ агентствын шэнжэлэгшэ тобшолно

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арад зоной дэмжэлгэтэйгээр арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд үнгэрһэн үе соо Урда Вьетнамай бүхы городуудтахи Америкын, тэрэнэй туһамаршадай сэрэгшэдтэ добтолоо гээд, хабарай добтолгын эхилһэнһээ хойшо Урда Вьетнамай патриодуудай 2 неделиин амжалтануудые согсолхо зуураа, Сүлөөрэлгэ агентствын шэнжэлэгшэ бэшэбэ. Эдэ добтолгонуудай һүүлээр дайсан ехэ гээлтэдэ ороо, олон сэрэгшэд, сэрэгэй техникэ үгы хэгдээ.

Урда Вьетнамай Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэдэй хэһэн байлдаануудай хоёр неделиин һүүлээр сансахан джунглиин ба хүдөөгэй районуудта добтолхо бэшэ, харин Урда Вьетнамай городуудта добтолхо үүсхэл гараба.

Хайфон тээшэ шэглэбэ

МАРСЕЛЬ. (ТАСС). «Солнечногорск» гэжэ совет судныи усэгэлдэр үглөөгүүр Марсельдэхи портдо ерэжэ тогтоходонь, хүн зон айхабтар олон байба. Амаралтын үдэр халаанайнгаа һүүлээр амаржа байһан хүнүүдшье эндэ ерэнхэй.

Нэгэ үдэрэйнгөө хүлһэ Вьетнамай жасада оруулха гэжэ шиидэһэн докернууд дуу дуулажа ябаад хүдэлбэ. «Баатарлиг Вьетнамай аха дүүнэртэ!» гэһэн лозунг ашаа үргэдэг портын кранда хадаатай байба. «Вьетнамда зорюулһан кораблъ» гэһэн кампаниин үедэ Францийн ажалшадай суглуулһан 5 миллион франкаар худалдажа абаһан материалнууд совет суднада ашагдаба.

Францийн Коммунис партиин Политбюрогой гэшүүн Жаннетта Торез-Вермерш, департаментын ФКП-гэй федерациин секретарь Буш Дю Рон, ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүн Жорж Лазарина, Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин, Францийн ажалай демократическа конфедерациин түлөөлэгшэд совет судные ашаалжа байхада ерэбэд.

«Солнечногорск» Хайфон тээшэ шэглэжэ гараба.

Анголын патриодууд шанга сохилто хэнэ

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Анголын патриодуудай Португалиин колониальна армида эсэргүү хоёр добтолго февралиин 15—16-да Кабинда шадар хэһэнэй эсэстэ Португалиин 46 дээрмэшэд алуулаа, хэдэн хүн шархатаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МҮРЫСӨӨ ЗҮБӨӨР ЭМХИДХЭБЭЛ...

Үнгэрhэн жэлнай ондоохон лэ байгаа гээшэ. Ондоохоноорнишье хүдэлэгдөө. Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөн коллектив бүхэнлэ шэнэ амжалта асараа, али олон түрүүшүүл энэ үедэ шалгаран гараа, үшөө ехэ амжалта туйлаха тэмсэлдэ зориглуулаа. Тэрэл мүрысөөнэй эршэ хүсэнэй урянда Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой хүдэлмэрилэгшэд агуухэ Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтаха, табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн хүдэлөөндэ эхи табяа hэмнай.

Тэрэ мүрысөөнэй дэлгэржэ байха үедэ Суулгын совхоздо ородог байhан Алташын Адагай отделениин малшад бүриншье эдэбхи үүсхэл гаргаhан юм. Мүнөө энэ совхозой хоёо ажахы болон хубаархада, тус отделени шэнээр тогтоhон «Авангард» совхозой харьяата болобо. Республика дотор дэлгэрhэн мүрысөө эмхидхэгшэдэй нэгэн болохо энэ Алташын Адагай отделениин малшадай дунда эндэхи партийна эхин организациин (секретариинь Д. Д. Дымбрылов) ябуулдаг хүдэлмэри тухай би хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Отделениин hү haалиин фермын haалишад үнгэрhэн жэлдэ үнеэн бүриhөө 2500 килограмм hү haaxa, тугал абажа түлжүүлхэ гэhэн уялгатай байhан юм. Тиихэдэ түрүү haалишад, жэшээнь, Ч. И. Ирдынеева, Ц-Д. Г. Улзытуева гэгшэд 3000-haa доошо бэшэ килограмм hү haaхабди гэhэн бэлэй.

Теэд энэмнай юрэ хэлэhэн үгэ бэшэ ха юм даа. haалишадай хэлэhэндээ хүрэхынь тулада таарамжатай зохид эрхэ байдал олгохо хэрэгтэй. Тэрэнэй түлөө эндэ партийна эхин организаци ехэ оролдолго гаргаhан жэ нэтэй. Нэн түрүүлэн фермэ дээрэ хүдэлжэ байhан дүрбэн коммунистнуудhaa партийна бүлэг байгуулба. Тэрэниие техник-урэжүүлэгшэ Бимба Содномов толгойлбо. Тиигэжэ тус бүлэг эндэхи ниитын ажабайдалай бодото эзэн, эмхидхэхы ба хүтэлбэрилхы хүсэн болож шадаhан байха юм.

haалишан бүхэнэй өөрынгөө ажалай дүнгые ходо мэдэжэ байхын тулада малшадай үдэр бүри бүтээhэн хүдэлмэриие тусхай самбарта бэшэдэг болобо. Тус бүриинь хүсэнэг соо haалишанай үдэрэй, hарын туршада haaxa hүнэйнь түсэб бэшээтэй байдаг. Иихэдэнь хэнэйнгээ хэр зэргэ хүдэлжэ байhые эли тодо хараха, мэдэхэ аргатай болоно бшуу. Яажашье haaнь бусадhaa гээгдэхэгүй юм байна гэhэн бодол хүн бүхэнэй толгойдонь түрэхэл зэргэтэй.

Зарим нэгэнэй hү haалгынь доошоо орожо эхилбэл, фермын коммунистнууд мүн лэ hаналаа табидаг, тэрээнтэй хөөрэлдэдэг, хамта hуужа зүбшэдэг гурим тогтообо.

Үнеэдэй тугаллаhан, урэжүүлhэн үдэрые таhалдалгүй бэшэжэ байдаг гурим өөрынгөө hайн талые харуулаа. Тиихэлээрээ ямар үнеэгээ хэзээ шэргээхэб гэжэ haалишан бүхэн мэдэжэ байха болоно. Энэмнай ехэл удхатай зоотехническэ хүдэлмэри бшуу.

Фермэ дээрэ haалишадай hара бүриин хүдэлмэриин дүн хойто hарынь 5-най үдэр согсологдоод, зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдадаг, тусхай бюллетень гаргагдажа, бултанай уншахаар хэдэн газарта няагдадаг юм. hарын дүн зүбшэн хэлсэлгэдэ партийна организациин хүтэлбэрилэгшэдhөө гадна, отделениие эрхилэгшэ, мүн зоотехник заатагүй хабаадалсадаг зэргэтэй. hарын дүнгые хэлсэхэтээ хамта гараад байhан hарын туршада туйлаха зорилгобо тодорхойлдог, тус бүридэнь шэнэ hарын түсэбтэ даабари барюулдаг байна. Гадна үнгэрhэн hарада хэн малшанай хэды шэнээн хэмжээнэй салин олоhон тухаань энэ зүблөөн дээрэ хэлэжэ үгэдэг юм. Тиигээд ойрын табан хоногhоо удаан болонгүй тэрэнээ малшан бүхэн гартаа абадаг шуу. Энэ хэмжээнэй урмашуулхы удхатай байhые арсахын аргагүй. Олоhон олзоёо яажа гаргашалхаяа эртэнhээ мэдэхэдэ баhал hайн ха юм даа.

Ажахы бүхэнэй haалишад хэды шэнээн hү haагааб, тэрэнэйнгээл зэргээр салингаа абадаг гээшэ аэб даа. Эндэшье баhал тиимэ. Мүн нэмэлтэ түлбэри гэжэ бии. Тэрэнь хайшаа юм гэбэл, иимэ байна. Хэрбээ haалишанай hү haaxa гурба hарын түсэб дүүргээ haaнь, тэрээндэ 20 түхэриг шан үгтэнэ. Түхэреэн жэлэй туршада бүхы үнеэдhээ 400 центнер hү абаа haaнь, 50 түхэриг, 450 центнер болгоо хадань — 100 түхэриг барюулдаг. Бүхы фермээрээ кварталай түсэб дүүргээ хадаа, үхэршэд (адуулдаг малшад) 20 түхэригэй шанда хүртэхэ эрхэтэй.

Энэ халаа материальна талаар урмашуулга болоно. Баhа магтаал соло дуудалга (моральна талаар) гэжэ бии юм. 10 хоногой хүдэлмэриин дүнгөөр фермын түрүү участогта партийна эхин организациин, профсоюзай месткомой дамжуулгын улаан вымпел олгогдодог байна. Тиихэдээ haahaн hүнэй хэмжээн, шанар байра байдалай ариг сэбэр талань, ажалай журам энэ магтаал ололгодо шиидхэхы hуури эзэлдэг шуу. Суглаан, зүблөөнэй болоходо ажалай түрүүшүүлдэ баясхалан соносходог, ажалдаа шалгарагшадые курорт болон амаралтын байшанда түрүүшын ээлжээндэ ябуулдаг гээшэ. Эрхим хүдэлмэришэдэйнгөө ажал хэрэг тухай материалнуудые газетэнүүдтэ толилуулжа, радиогоор дамжуулжа байхада баhал ажалша хүнэй сэдьхэл урмашаха, баясаха байдаг. Тус партийна организаци энэ хэрэгтэ анхаралаа онсо табидагынь мүн лэ магтамаар.

Юрэдөө, Алташын Адагай отделениин партийна организаци хадаа малшадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй ябасые ходо хүтэлбэрилжэ, дүүргэлтыень хинан шалгажа байдаг. Тэрэнэйнгээл ашаар амжалташье туйлаа, хэлэhэндээ хүрөө гээшэ гэжэ эндэ тэмдэглэмээр. Үнгэрэгшэ жэлэй дүн харахада, энэ отделениин haалишад социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Фермээрээ үнеэн бүриhөө 2516 килограмм hү haагаа. Харин тиихэдэ ажалай түрүүшүүл Ч. И. Ирдынеева тус бүриhөөнь 3304 килограмм, КПСС-эй гэшүүн Ц-Д. Г. Улзытуева 3104 килограмм hү haaжа шадаа. Эдэ хоёр haалишад бусадтаа жэшээ харуулан, дүй дүршэлөө нүхэдтэеэ хубаалдан ажаллана. Түрүүшүүлэй жэшээтэ ажалые согсолон шэнжэлхэ зуураа, отделениин партийна эхин организаци саашадаа hү haалгые улам дээшэлүүлхэ зорилго табина.

Тиигэжэ фермын малшадай дунда ябуулагдадаг эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэриие бүри удхатай болгон гүнзэгырүүлхэ оролдолго гаргаhан, дээшэлүүлэгдэhэн шэнэ социалис уялга абаха арга олоhон байна. Табан жэлэй гурбадахи жэлдэ Алташын Адагай фермын haалишад дунда зэргээр үнеэн бүриhөө 2800 килограмм hү haaxa арга боломжотой байhанаа мэдүүлбэ. Тиихэдэ эрхим малшад Ч. И. Ирдынеева Ц-Д. Г. Улзытуева хоёр 3500 килограммда хүргэхэбди гэжэ үндэр уялга абаhан байха юм. Яhала гэмгүйл алхам болоно. Юрэдөө, хоёр жэлэй саада тээ хоёр мянган килограмм hү haадаг хүн оройдоол ганса нэгэн лэ байгаа бшуу.

haалишадай иимэ уялга абаад байхадань, тэрэниие хүсэндэнь хүргэхын түлөө партийна организаци өөрынгөө эмхидхэхы үүргын хэмжээе мүн дээшэлүүлхэ, хүтэлбэриин таарамжатай зохид арга дүршэл бэлэрхэ уялгатай болоно. 1968 ондо абаhан социалис уялгануудые бэелүүлхэ хэмжээнүүд тухай асуудал партийна хамтын суглаан дээрэ зүбшэгдөө. Тиихэдээ үйлэдбэрилэ эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, малшадай дунда hуралсал эмхидхэжэ, зоотехниин заабаринуудые шудалуулха хэрэгтэ анхарал хандуулагдаба.

Партийна эхин организаци, тэрэнэй бюро хадаа малшадай хүдэлмэриие хүнгэдхэхэ хэмжээ хараалба. Фермые оньhожоруулха шухала болоо гэжэ совхозой дирекциин үмэнэ эрилтэ табиhан байгаа. Тэрэнь тэндэ дэмжэгдэжэ. мүнөө фермэ дээрэ хабсаралгын хүдэлмэри дүүрэнтэжэ байна. hаяар лэ үнеэ hаалга, шэбхэ гаргалга оньhон аргаар хэгдэдэг болохонь, автопоилка хүдэлжэ эхилхэнь гээшэ.

Иигэжэ оролдолго гаргажа, социалис мүрысөөе зүбөөр эмхидхэжэ байhан газарта амжалта туйлагдаха байhаниинь дамжаггүй. Малшадшье өөhэдөө өөрынгөө хэлэhэн үгэдэ эзэн байхаяа хүсэнэ, эршэтэйгээр хүдэлнэ.

В. КОВАЛЕНКО.

ЭРДЭМТЫН ЛЕКЦИ

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Бурядай филиалай научна сотрудник, экономическа эрдэмэй кандидат нүхэр Б. И. Иванов Зэдын аймагаар хэдэн үдэр аяншалаад ерэв. Тэндэ ябахадаа эрдэмтэ аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй hургуулиин ээлжээтэ хэшээл үнгэргэлгэдэ хабаадалсаба. Тиигэхэ зуураа, тэндэ hурадаг нүхэдэй хүсэлэнгөөр нүхэр Иванов капиталис байгуулалтын политическэ экономиин теоретическэ хоёр асуудалаар гүнзэгы удхатай лекци уншаба.

Тус хэшээлдэ хабаадаhан аймагай дала шахуу хүтэлбэрилхы түшаалтад, ажахынуудай главна мэргэжэлтэд болон бусад партийна эдэбхитэд лектор-эрдэмтэhээ олон асуудал hуража, тодо хурса харюу абаhан байха юм.

Г. БАДМАЖАПОВ.

ХОНИН БҮРИhӨӨ—ХУРЬГА

Мүнөө колхозойнгоо гол haлбаринуудай нэгэн болохо хони үсхэбэрилгэдэ 13-дахи жэлээ хүдэлжэ байнаб. Энэ үе соо үбэл зунгүй хони хурьгаhaa хахасангүй, хабтагай сагаан Зэдын халагүбээнүүдые яhала махажа, олохон гуталай ула элээгдээ. Юрэдөө мүнөө мал ажалые бага зэргэ мэдэхэ, зарим тэды дүршэлтэй бологяоо. Теэд хүнhөө үлүү баян дүршэл шадабаритай болооб гэхэ аргамнигүй. Хонин ажалда хүдэлхэhөөм хойшо мүнөө болотор хурьгашадай «бээлэй шэнгеэр hэлгэгдэдэг» тула бирагүйшэг байдал ушардагшье байха.

Үнэндөө ажалайнгаа дүй дүршэл гээшые ехэ, багашье haaнь, гансахан хара аминдаа халуугаад ябахагүй, хани нүхэдтэеэ хубаалдажа, ойлгоhон мэдэhэнээ олондо хөөрэхэ гээшэ тон зүб. hүүлэй жэлнүүдтэ хонин ажалда залуушуул олоороо хүдэлдэг болоо. Зарим нэгэ залуушуулда манай дүй дүршэл хэрэгтэй, туhатай байжа болохо.

Тиимэhээ мүнөө ажал хүдэлмэри тухайгаа hанамжа, дуралхалнуудаа богонёор хөөрэhүүб.

Өөрынгөө нүхэр Бүтэдтэй эхэ хонидой отара даажа абаа hэмди. Түрүүшын жэлдэ хүгшэн, туража зүдэршэhэн хонид дайралдажа, биратай хурьган абтаагүй бэлэй. Хойто жэлынь түлгэ хонидые тушаажа абаад, тунга ногоондо бэлшээжэ, hайса таргалуулжа, хаhа сагтань оролдо оруулаа hэмди. Тэрэ жэлдэ яhала hайн үбэлжэжэ, 100-haa 78 хурьган абтаа. Мүн удаадахи жэлдэнь муу бэшэ дүн туйлагдаа.

Үнгэрэгшэ жэл 100-haa 101 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 3,5 килограмм ноохо абаабди. Хайшан гээд жэлhээ жэлдэ хонин бүриhөө хурьга түлжүүлнэбтэ гэжэ хүнүүд hонирходог болонхой.

Таргаа хониной хурьган тобир томонууд байдаг. Тиимэhээ эхэ хонидоо түхэреэн жэлдэ тобир тарганаар харууhалха шухала. Хүшөөр hайн хонин дэлэн ехэтэйгээр түрэжэ, хурьгаяа hайн саддхаадаг. Эхынгээ уураг, hү саалатараа элиhэн хурьганда ондоо тэжээлшье хэрэггүй байдаг. Мүн үбшэнлэшье дайралдадаггүй.

Манай отарынхид зун, намарай сагта хонидтоо hайса хүшэ шадал абхуулха гэжэ оролдоно. Ногооной бултайхаhaa эхилээд намар болотор хонидоо үглөөнэй 3 сагта гаргажа бэлшээдэгбди. Үдэшэндөө 11—12 сагта бэлшээриhээ асархаш. Аяма халуун үдэр. hоно батаганаанай олондо хонидоо хада майлаар. hэрюун hэбшээтэй бэлшээридэ адуулхада. түргэн сададаг юм.

Зунай сагта хонид тэжээлээ өөhэдөө бэдэржэ олоно. Тэдэниие саг соонь бэлшээридэ гаргабал дүүрээ гэжэ зарим хонишод бододог. Үгышье haa, зунай халуунда хонидые холуур бэлшээhэнэй хэрэггүй, гансал намар тарянай hуурида hайса бэлшээжэ таргалуулха ёhотой гээд нүгөө зариман сэсэрхэхэ.

Тэдэниие юрэдөө буруу гэхэ байнаб. Хэрбээ хонидоо таргалуулха гэбэл—зундаашье, намартаашье hайнаар бэлшээхэ хэрэгтэй. Намар тарянай hуурида хонид түргөөр таргалдаг гээшэ зүб юм аабза. теэд зунай тунга ногоондо таргалhан хонид тарянай hуурида таргалhанhaa hурагтүй шэрхи байдаг. Тиимэhээ зунhaa хойшо оролдожо адуулаад лэ, хүхэ ногооной шэмэ hайса абхуулан мяхажуулжа, намарай элдин сагта таргыень хүсэлдүүлхэдэ hайн. Иигэжэ таргалуулhан хонид ямаршье хүйтэндэ даагдадаггүй, хүшэ тамираа алдадаггүй бшуу.

Үбэлэй шанга хүйтэнэй эхилхэтэй сасуу хонидойнгоо хүшэ шадал hайса шалган илгажа эдеэлүүлээгүй hаа, тамираа алдажа доройтошохо. Энээнhээ ехэл hэргылхэ ёhотой.

Бидэ бүри намар байхада үбhэ, зеленкоёо хүрэхөөр зөөжэ абадагбди. Хонидойнгоо хээли ехэтэй боломсоор илгажа эдеэлүүлхэдэ hайн. Анхарааrүй байбалшни, туража зүдэршэхэ. Муудаhан хониндо тоhошье уулгаhанай туhа болодоггүйнь мэдээжэ ха юм. Хоёрдохёор, үбэлдөө сагтань уhалха хэрэгтэй. Уhан гээшэмнай хоёрдохи тэжээлынь гэжэ

малшан бүхэн hайн... зариман нэгэ хэ... хандуулдаггүй.

Дүрбэдэхи жэлээ ... хүсөөр үбhэ тэжээл... Манай отарада 38 ... лангай газар, 25 ... кын талмай дааж... Үнгэрэгшэ жэл саг... боложо. нёдондоной... гүй бага үбhэн хур... зелёнкомнай hайнаар... Мүнөө бидэ сабш... кынгоо талмайа... өөhэдынгөө хүсөөр... Энэ жэл 700 центн... 190 центнер үбhэ... байнабди. Хонин ... грамм талха таря... лэгбди. Бии бай... булта зөө... гадаа га... жуулхэ ... салгатай ... жэ ерээд ...

hаянай ... галжа эхи... хонидна... гээр түрэж... hайса сал... хурьгаднайшье то... тарганууд. Хурьга... нүхэр Бүтэд Гомбоев... гамнай, үшөө хүдөө... тудай нэгэ студент...

Абтаhан хурьгад... сүүдхэ соо эхэтэйн... галагбди. Долоон ... рөөд байхада, 15—... лаг болгожо, таhа... бди. Нарай хурьга... шада сүүдхэдэ гү... хүүлнэбди. Хурьга... дүрбэ-табан үдэрэй ... хада, хобоодонь үб... рянай зүйл хэжэ ... хэлэ шэмхэлhээр ... лаг.

Мүнөө дээрэ 150 ... абтаад байна. Сүү... хурьган гарана. Ү... ёhоор олонхи хони... да хурьгалха ёhото... дэ хонин бүриhөө ... түлжүүлхэ, 3 кило... ноохо хайшалхаар ... га абанхайбди. Аб... дүүргэхын түлөө ... набди.

В. ЖИ...

ДҮРШЭЛ ШАДАБАРИ ХЭРЭГТЭЙ

(Зэдын „Коммунизм" колхозой түрүү хонишон Николай ГОМБОЕВОЙ хөөрөөнhөө)

КОМСОМОЛОЙ ОЙДО

Ахын аймагай комсомолшууд болон залуушуул ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтахань. Хаа яанагүй комсомол-залуушуулай суглаанууд үнгэргэгдэжэ, hайндэрые яажа угтаха тухайгаа хэлсэнэ, хэмжээ ябуулганууднуудые хараална, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые батална.

— hаяхан манай «Коммунизм» колхозой комсомолшууд ба залуушуул хамтынгаа суглаа зарлаба. Тэрээн дээрэ 1967 оной хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшөөд, шэнэ жэлдэ юу хэхэ байhанаа тодорхойлобди,— гэжэ ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Татьяна Анчикова хөөрэнэ. — Жэл соо бүтээхээр хараалhан социалис уялгануудаа Ленинскэ комсомолой байгуулагдаhан үдэр хүрэтэр сүм дүүргэхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидээбди,— гэжэ тэрэ үгээ үргэлжэлүүлнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тус ажахын залуу малшад яhала гэмгүй амжалта туйлаа hэн. Түрүү haалишад Г. Гергенова, Г. Габанова, С. Хандакова ба бусад hү haaxa жэлэйнгээ даабариие Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн hайндэрэй үедэ дүүргэhэн бэлэй. Мүн хонишодшье, мал адуулагшадшье, механизаторнуудшье hайнаар хүдэлжэ гараа.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ эндэхи комсомолшууд болон залуушуул эдэбхитэйгээр оролсохо зуураа, бултанhaa ехээр hү haaxa, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха воскресник 8 дахин эмхидхэхэ, урданай комсомолшуудтай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадагшадтай уулзалга, элдэб тематическа үдэшэнүүдые үнгэргэхэ, ниитын хэрэгтэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадахаар бэеэ уялгалба. Гадна энэ колхозой залуу малшад өөhэдөө дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаха мүртөө, мүн ходо мүрысэдэг хүршэ колхозойнгоо залуушуулые хаба шадалаа туршалсахыень уриба. Жэшээлхэдэ, haалишан Моника Гергенова даажа ябаhан 25 үнеэдhээ тус бүриhөөнь 875 килограмм hү haaxa, 23 тугал абаха, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ гэhэн уялга абаад, Совет засагай 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой эрхим haалишан Розалия Гармаевае социалис мүрысөөндэ уриба бшуу.

В. ГАЛСАНОВ.

АХА ДҮҮ СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

МОНГОЛ.

1921 оной арадай революцида, Халхын-Гол шадархи тулалдаанда, 1945 ондо япон милитаристнуудта эсэргүү байлдаануудта хабаадаhан хүнүүдтэй уулзалга «Улаан-Баатарай hонин» гэжэ газетын редакцида болобо. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Монголой Арадай арми хоёрой хоорондо аха дүүгэй хани барисаанай хайшан гэжэ бии болоhон, саашалан бэхижэhэн тухай уулзалгада хабаадагшад хөөрэhэн байна.

Совет Армиин сэрэгшэдые монгол арадтай холбоhон үнинэй, бата бэхи хани барисаан тухай гэршэлхэ, хэблэлдэ үшөө толилогдоогүй хэдэ хэдэн документнүүд МНР-эй Гүрэнэй түбэй архивта хадагалагдажа байдаг.

«Япон булимтарагшадые Халхын-Гол шадар бута сохилго» гэhэн генерал-майор Ц. Самдангэлэгэй ном хэблэгдэжэ гараба. Совет Армиин частьнуудай, Монголой Арадай армиин сэрэгшэдэй япон эзэмдэгшэдтэй эсэргүү хамтын ябуулга тухайдань энэ ном соо хэлэгдэнэ.

ПОЛЬШО

«Совет Арми мүнөө үеын зураглан харуулдаг искусствын зохёолнууд соо» гэhэн выставкэ Польшын Арадай Республикын Быдгош городто нээгдэбэ. Совет уран зураашадай бүтээhэн зурагуудай энэ выставкэ ПНР-эй Национальна оборонын, культурын министерствэнүүдэй үүсхэлээр эмхидхэгдэhэн байна.

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. **Ханойдо үглөөнэй газетэнүүдые худалдалга.**
ТАСС-ай фотохронико.

ВЕНГРИ

Венгриин Арадай Республикын национальна олзо доход 1967 ондо 3,5 процент нэмэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдаhан аад, тэрэнь 7 процент шахуутаар дээшэлүүлэгдээ гэжэ ВНР-эй Түбэй статистическэ управлениин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

1966 онойхитой сасуулбал, үнгэрэгшэ жэлдэ промышленна продукци 9 процент үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

Хүдөө ажахын продуктнууд мүн лэ үнгэрөөшэ жэлэйхиhээ нилээд ехээр абтаhан байна. Шэниисын эгээл баян ургаса—дундa жэшээгээр гектар бүриин 25,8 центнер хуряагдаа. Хүдөө ажахын продукци урзанданайхиhaa ехээр гүрэндэ тушаагдаа.

Венгриин Арадай Республикын арад зоной тоо 1968 оной январиин 1-дэ 10.236 мянга болоо.

БОЛГАРИ

Үнгэрhэн жэлдэ баян ургаса хуряаhан Толбухинска округ Болгариин бусад округуудай дунда нэгэдэхи hуури эзэлээ. Энэ округой тарьяашад хүдөө ажахыгаа улам түргөөр хүгжөөхэ шэнэ үүсхэл гаргаба. Толбухинайхид гектар бүриhөө 45 центнер шэниисэ, 50 центнер кукуруза, 24 центнер наран сэсэг, 16,5 центнер фасоль хуряах... тарьяашадта ханд... соогоо абаhан бай... риhөө дунда зэргээр... литр hү haaxa, ... 5—7,5 килограмм ... шалха гэhэн зорил... сүлөөлэгдэhөөр 25 ... хүндэлэлэй уялган... бигданхай. Ажалай ... лээд дээшэлүүлэ... циин өөрынь үнэ ... лагдаха юм.

РУМЫ...

Румыниин арадай ... жөөлгөөр ехэ амж... гээд 1967 ондо ... ажахые хүгжөөхэ ... гэлгэ тухай Румын... Республикын Гүрэн... гын комитедэй, Т... ческэ управлениин ... хэлэгдэнэ.

Промышленна ... жэл соо 13,5 про... Промышленна прод... оилгын жэлэй дүн... жэлтэ табан жэлэй ... раалагдаhанhaa үлү...

Хүнгэн промыш... жалтатайгаар хүг... циин шанар нилээ...

Хүдөө ажахы хү... ла hайн амжалт... Жэлэй дунда зэрг... табан жэлэй түсэб... баhал үлүү байна.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЭСЭГЫНГЭЭ ЗАХЯАДА ХҮРӨӨЛШ...

Бүри дайнай урда тээ, 1938 ондо hэн ха, Сэлэнгын «Улаан-Үдэлгэ» колхозой гэшүүн, модошо дархан Даба Тучинов Галуута нуур ерэжэ харахадаа, ехэл гайхаhан, hонирхоhон, нуурай эрьеhээ абтаhан галта хара шулуу харгын хэшэг болгон, хадагалжа аблашаhан гэлсэдэг... Тиигээд Хүлэр hуурингаа хүрэжэ ошоод, эмээлтэ хазаартаhaa буужа, гэртээ орохотоёо адли, арба наhатайхан hабагар хөөрхэн Гармажабаа хажуудаа ерүүлжэ, тэрэ галта хара шулуугаа гаргаан харуулhан, анха гайхуулhан гэлсэдэг. Тиигээдшье, удангүй, баруунн холын зүгтэ байлдаан тулалдаан эхилжэ, балмад муухай фашистнууд баруун хилэдэмнай добтолон оробо гэhэн бахардама hүрөөтэй hураг суу дуулдаба... hая гуша гаража ябаhан Даба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда мордобо.

— hайн hайхан хүн болоорой даа... Тэрэ бэлэглэhэн зэндэмэниемни шандань хүргөөрэй гэжэ хүбүүндээ Даба захиhан, юрөөhэн гэжэ юрөө, удангөөрхин хэлсэдэг... Теэд иимэ бэрхэ сагай тохёолдоhон хойно абаhaар ямар бэлэн юумэ юун олдохо бэлэй даа. Анха ямаа харюулдаг байhанаа гараа ганзагада, хүлөө дүрөөдэ хүргэмсөөрөө, Гармажаб түрэл колхоздоо адуушан болож оробо. Үдэрэй адуулганда, hүнииншье манаанда ябаба. Эсэгэнь дайн дажарай газарта унаба... Тиинбэшье «хүнгэн hонор, hүбэлгэн бэрхэ» гэжэ магтуулhан Гармажаб абынгаа захяа бэелүүлхэ гэhэн юм шэнгеэр тогтобо, торобогүй, өөрын эрмэлзэлээр түрэл колхозойнгоо зууршалгаар ФЗО-до оробо... Тиигээд лэ ФЗО дүүргэhэн хэдэн нүхэдтэйгөө суг хамта 1948 ондо Галуута-Нуурай шахта хүрэжэ ерэбэ.

— Проходчик болохо гүш?— гээд Гармажабай хүдэр томо гар хурганууды инженер анхаран шэртэбэ.

— Болохо даа.

— Залуушье haaшни, ехэл харюусалгатай ажал даалгажа үгэбэ гээшэбди... Оролдоно бэзээш.

— Оролдохо даа,—гээд залуу хүбүүн тобшохоноор тоб байса харюусаа. Тиигээд лэ түрүүшынхээ шахта соо хүдэлжэ эхилбэ...

Үбэлэй сагта haaнь, үглөөнэй бүрэнхыдэ газар доро ороhон уурхайшад, үдэшэ, hүни болошоhон хойно шахта cooho гараха... Эдир залуухан Гармажаб балай хэнэйшье хойно гараагүй.

Халаанайнгаа хоёр нүхэдые дахуулаад, уhа зууhан, шиигтэй, харанхы штрек соогуур лаампаяа барин, аргагүй шумууhан түргэнөөр алхалха. «Гармажаб штрек соогуур алхалха гэжэ түрэhэн юм гү.. Ялагашаад лэ үгы болошохо»,—гэжэ зариман гайхаха. Тиихэдэнь: «Минута бүхэмнай гамтай юм. Штрек соогуур найгажа налижа, тоорижо, түлгэжэ ябаха болоо haa, хахад сагаа хаяжархихалди»,—гээд харюусаха... Тиигээд хүдэлхэ газартаа хүрэжэ ошоод байхадаа, хүлhөө адхарууулан оролдохо. Приводээ нүүрhэндэ дүтэлүүлэн татахадаа, шулуу нүүрhэ, газар урэмдэжэ, малтажа ороходоо, забойгоо арилгахадаа, тулгуурнуудаа тодхоходоо баhал минута бүхэнөө алмаха, гамнаха, хэзээдэшье hандагай hүүхэ болонгүй намдуу, даамайгаар аад, амарха зогсохые мэдэнгүй ажаллаха. Халаан соогоо ехэ хүдэлмэри хэхэ, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ гээ haa, нэн түрүүн лэ минута бүхэнөө гамнаха, аhан шадал соогоо ашаглаха ёhотойбди,— гээд лэ нүхэдтөө хэлэхэ.

Тиигэжэ Гармажаб тэбхэр табан жэл соо ажаллаба, урид бригада соогоо, hүүлээрнь бүхы уурхайшадайнгаа дунда алдаршаба. «Гармажабай габьяа», «Тучиновай дүй дүршэл» гэhэн үгэ, хөөрэлдөөнүүд таhалдахаяа болибо.

Удангүй Гармажаб проходчигуудай бригадираар томилогдобо. Шэнэ тушаал ганса өөрын түлөө бэшэ, харин гурбан халаанда хүдэлхэ бүхы бригадын түлөө харюусаха шэнэ уялга... Халаан бүхэнөө сугтаа хүдэлhэн нүхэдтөө хубаан даалгаба. Үдэр бүриингөө ажал хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые ходол бүридхэхэ, дутуу дунданууддаа элирүүлхэ, захяа заабари үгэхэ, захирха сагай тохёолдоо haa, захирхадаашье балай гэдэргэ харахагүй. Бригадань бусад бүхы бригаданууд haa hapa, жэл бүхэндэ ото шалгарба. Аюул оhолдо орохо ябадал огто болибо.

* * *

Үнгэрhэн жэлэй намарай үдэшэ hэн.

Тэнгэриин одо мүшэдөөр үрдилдэн, Галуута-Нуур хотын дундуур жэжэхэн аад, хурса сагаахан гэрэлтэй субад зулануудөөрсэ hониноор яларан бадарна. Тиигээд нэгэ хэбээр шудхажархиhан ордон үргөө мэтэ зохидхон шобогор оройтой, тэбхэр сагаахан гэрнүүдэй хоорондуур сэб сэхэ зурыhан үйлсэнүүдээр хүн зон бии болоожо, аялга дуунууд эндэ-тэндэhээ сууряатан зэдэлнэ... Хаанаhaaшьеб баhа хүгжэм соностоно.

Үбсүүндээ «Социалис Ажалай Геройн» алтан одо носооhон Гармажаб Дабаевичтай зэргэлэн, яаралгүйхэн алхалалдажа ябанабди.

— Ажаллахадаа, hайнаар ажаллахадаа, хүн гээшэ ганса өөртөө бэшэ, харин бүхы арад зондоо аша туhа асардаг юм байна... Харана бэзэт хотыемнай. Эндэ анха түрүүн 1948 ондо ерэхэдэмнай, шахтын аранганууд, ута модон бараагуудhaa ондоо юумэ үгы hэн. Харин мүнөө хамаг юумэн эндэ бии. Энэ булта — ажал хүдэлмэриин аша үрэ. Эгээл гол шухала баялигнай гэхэдэ, анха сагта арад зонhoo далдалаатай байhан абдар cooho сүүдхэ бүхэндэ дүрбэ мянгаад гэхэ гү, али дунда зэргээр гурбан эшелон үлүүтэй шулуу нүүрhэ малтажа, Улаан-Үдынгөө предприятинуудые үдэр бүриин «хоол хилээмээр» ханганабди,—гэбэ Гармажаб Дабаевич.

Тиин аргаахан алхалалдаhaар, хөөрэлдэhөөр, соёлой ордон хүрэжэ ошобобди. Үнөөхил субад зулануудай баглаануудаар толорhон, бүдүүн сагаан баханануудтай, наада тээгээ эрэгтэй эмэгтэй ажалша хоёр баатарай асари томо хүрэг табюулhан, үнэхөөрөө ордон мэтэ үндэр гэр байшан бидэниие угтаба. Тэрээнэй эльгэн хара шулуу дэбдиhэн гэшхүүрые дабажа ябахадаа эгээл hайхан хүсэл бодолнууд эбхэрэн хүрэжэ ерэхэ юм.

— Ажалай амта үзэхэ гээшэ— энэ! Үндэр бүтээсэтэ ажалайнгаа олзо доходоор барюулhан үргөө, ордомнай. Бидэнэй баяр, бидэнэй омогорхол,—гэжэ Гармажаб нэмээбэ. Тэндэ ороходомнай, концерт харуулха уран гоё hиилүүр зурагтай, hаруул үндэр зал соо гоёмсог олон шахтёрнууд жэрылдэн hууба... Академическэ хоор зэдэлбэ, айхабтар орёо дуунуудые хүгжэмгүйгөөр сууряатуулба. Солистнь—пенсидэ гараhан шахтёр Фёдор Сафонов!.. Ехэл баясажа, энэ концерт хараhанайнгаа, мүн лэ хани халуунаар хөөрэлдэhэнэйнгөө удаа ажалай баатартай тэрэ үдэшэндөө хахасаа hэмди...

Мүнөөшье Гармажаб Дабаевич Тучинов үнөөхил түбшэн даруу зандаа: үнөөхил проходчигуудай бригадираар хүдэлнэ. Бригадань юhэн хүнhөө бүридэнэ. Эдэнь бэе бэедээ эрилтэ ехэтэйнүүд байхаhaa гадна, хандалга hайтайнууд. Өөрөө нэгэ халаанда Василий Иванович Киселёв, Александр Газизович Газизов гэгшэдтэй хүдэлжэ, hapa бүриингөө даабари үнөөхил урда мэтэ алгадгүй үлүүлэн дүүргэнэ.

Хорин жэл соо нэгэ газартаа, нэгэ ажалдаа! Ходол жэгдэ hайнаар хүдэлнэ. Ямар даамай hайхан тэсэбэри гээшэб! «Гармажаб Дабаевич—манай бүхы шахтын омогорхол юм, харана бэзэт, энэ Хүндэлэлэй самба... соо ото дэлгээ... Үнэхөөрөө ажал... hээ тунхарихагүй... жа hаладаг хүн. ... арадайнгаа хэрэгт... лаагүйб гэжэ хал... haa, hанаагаа ама... hанаhандаа хүрөө... рахада гайхахаар... рюун болохо, арг... Хэнhээшье ехээр ... hээшье хүхюу яба... Үшөө нүхэр Тучи... нар шэнжэнв юуб... ажалдаа муугаар ... тэншүү ябадал гар... гиhан хүндэ ехэ ... гэдэргэ харангүй ... хо гэхэ мэтээр су... нүхэдынь магтажа...

Эсэхэгүй зүрх... дэни гээшэ энэл ... гын захяада хүрөө... Дабаевич!

Имэл хүнүүд га... та-Нуурай бэшэ, м... нютагаймнай үнгэ... гана. зол жаргал... Иимэл хүнүүдэй ... эрхэ сүлөөтэ ажа... аша туhaap совет ... ирагуу дуун, зол... байдалай симфони... hайханаар зэдэлнэ...

Р...

Сэрэгэй штурманай дурасхаалhаа

...ЭГДЭХИ ГВАРДЕЙСКЫН КОМАНДИР

Борзовой самолёдой кабина соонь утаа уняар дүүрэшоо, hуушагүй халуун болоо. Амилхада хүндэ. Нюдэн бүрүүлтэжэ захалба. Ниидэлгын приборнууд оройдоо харагдахаа болишоо. Самолёдойнь хоёр дали дүрэжэ, баруун мотоортонь гал аhашаба. Баруун дали дээрэхи хушалhаниинь шатаад, бензинэй баагууд. хүндэлэн табигдаhан бүхэлэлтэ (лонжеронууд) харагдаа. Самолёдынь хүндэ болошоhон хэбэртэй. жолоодохонь бэрхэтэй байба.

Тиигэhээр кабина соонь дүлэн ороод, лётчигой гар, нюурые долёожо захалба. Удахагүй бензобагуудынь тэhэрхэ хэбэртэй болошоо. Тиигэбэл, парашюдшье хэрэгээ болихо hааб даа.

Кабинанууд соо hуухын аргагүй. Одоошье Двинае үнгэрөөд ябахадаа. Борзов захиралта үгэбэ: бүлта самолёдhоо гарагты гэбэ. Шатажа байhан кабинаhаа өөрөөшье. тэрэ дары монсогод гээд дэбхэршэбэ.

Газар дээрэ бууhаар бултадаа бушуухан сугларaa. Тэндэhээ холо бэшэ газарта улаан одото самолёдойнь бутархай шатажа хэбтэбэ.

— Эндэшье хүрэжэ ерээбди, теэд хайшан гээд Ленинградтаа хүрэхэ гээшэб,—гээд экипажай гэшүүдэй хэниинь шьеб хэлэбэ.—Тэндэ хүрэтэр холо—табан зуу үлүүтэй километр болохо.

— Хамаагүй, хүбүүд. Хүрэхэл байхабди.—гээд Иван Борзов найдамтайгаар харюусаба.

Гурбадахи хоногой дүүрэжэ байха багта Борзов экипажаа өөрын полкдо асарба. Сэхынь хэлэхэлэ, Иван Борзовые абаhаар таняагүйбди. Тэрэнэй нюурынь дүрэжэ хара болошоо, hорьмоhониинь, нидхэнь шаташоо. Сухалаа хүрэhэндөө, тэсэшэгүйгөөр үбдэхэдэнь, шүдөө хабирна. Теэд дахяад дайлалдахаяа тэрэ дороо ниидэжэ ошохоор бэлэн байгаа hэн.

Звеногой командир, ахалагша лейтенант Иван Борзов бүри тиихэдэ бэрхээр ниидэдэг гэжэ суула гараhан. журамаар hайн, эрилтэ ехэтэй командир байhан юм. Тэрээнэй үбсүүн дээрэ Улаан Тугай орден яларагша бэлэй.

Иван Борзовой звено манай Улаан тугта Балтиин Флодой ВВС-эй нэгэдэхи минно-торпеднэ авиационно полк соогоо сэрэгэй, политическэ бэлэдхэлэй талаар түрүү hуури эзэлдэг hэн. Хатуу зоригтой, өөртөө, мэдэлдэнь байгшадта эрилтэ ехэтэй hэн тулада. командованиин даалгабари жэшээгэ hайнаар дүүргэдэг hэн. Элэ бүгэдэнь албан тушаалаараа тэрэнэй саашадаа түргэн ургалгада туhалhан байгаа.

Даб дээрэ... Нюур ба гарайнь шархануудай эдэгэн сасуу Иван Борзов бомбардировщигой штурвалда дахин hуужа. бүри ехэ үүр сухалтай. зэбүүрхэлтэйгээр газар дээрэшье. далай дээрэшье фашистнуудые бута зала сохижо захалаа бэлэй.

1941 оной сентябриин 16-да түмэр харгын Тосно гэжэ станци дээрэ байhан дайсанай сэрэгэй эшелонуудые Борзовой звено бомбодоо hэн. Тэрэ дары станци дээрэ гал түймэр орьёлоо. Борзовойхидой тэндэhээ бусажа ябатар дайсанай истребительнүүд добтолбо. Иван Борзов бомбардировщигоо хайшантьe залаад түршаа. теэд истребительнүүдhээ мултаржа шадаагүй. Совет парашюдай найдамтайе одоо тиихэдэл hайн мэдээ hэн.

Ахалагша лейтенант дайсанай эзэлhэн газар дээгүүр дахипаа алхалба. Ой модон, намаг налхи соогуур зобоhон, хубсаhа хунарынь хахарhан, үлэсэжэ зүдэрhэн болобошье, самолёдойнгоо штурвалда hуухаар зоринхой алхалжа ябаба.

Борзовой долоодохи хоногтоо бусажа ерэхэдэнь. мааналай хэншьеб ингэжэ шоглон хэлэбэ:

— Азатайл байнаш даа, Иван Иванович. hаяар парашютна спортын мастер болохошни ха. Дайсанай газар дээрэ парашютаар нэгэ дахин буужа. өөрынгөө газар дээрэ ерэбэл, hуралсалай гүримаар хоёр зуу дахин дэбхэрhэнтэй адли юм гэжэ хэлсэдэг.

Иван Борзовшье маанартай хамта энеэлдээ hэн. hүүлээрнь бодожо үзөөд, иигэжэ хэлээ бэлэй:

— Үгы даа, хоёр зуунтай адли бэшэ, нэгэ бага ехэ байха. Минии байдалда hанаагаараашье ороод үзыт. Үгы, юрэдөө, hанаад яахатнайб. Таанарай хэнтнайшье иимэ байдалда орохо аргатай...

Тиигээд Иван Борзов тулалдаанууд тухайдаа бүри тодорхойгоор хөөрэжэ захалаа бэлэй; дайсад хүдар нэгэ час соо ниитэжэ ошоод. гэдэргээ зургаан хоногто хайшан гээд ябажа ерэhэн тухайдаа хөөрөө.

Энэнь үшөөл бараг гээшэ. авиацида бүришье доро юумэнүүд болодог ааб даа. Элэ бүгэдые мэдэжэ байhан тула, билэ хэзээдээшье үйдагшагүй hэмди. Дадашообди. Имэл байха ёhотой гэhэн шэнгеэр тоологшообди.

1943 он—Совет авиациин далай дээрэ дайлалдаhан шанга тулалдаата жэл. Зенитнэ буугай зай забhаргүй hомонhоо, дайсанай истребительнэ авиациин эсэргүүсэлтэhээ уламжалан, элэ тулалдаанууд тэрэ сагайхяар тон хүшэр байhан юм.

Энэ үеэр майор Борзов манай минно-торпеднэ полкын командираар томилогдоо hэн. Лётчигуудай дайшалхы урма зориг улам бадараа бэлэй. Лётчик, штурман, стрелок-радист бүхэн, түрүү зэргэдэ ябаhан бүхы хүнүүд командиртаа али тухай шадамгай байhыень мэдэдэг hэн. Борзов зүрхэтэй, hанаhандаа хүрэхөөр оролдосотой, ниидэхэдээ угаа шадамар, тактикын талаар бэрхэ хүн байhан.

Иван Борзовой ударидан дайлалдаhан үедэ полкын 27 лётчик, штурманууд Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө, полкын командир өөрөөшье 1944 оной июлиин 22-то СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар тиимэл шагнал хайрала хүртэhэн юм.

Советскэ Союзай Герой, генерал Иван Борзов мүнөө СССР-эй Далайн-Сэрэгэй авиаци хүгжөөлсэхын тула ехэ юумэ хэжэ байдаг.

Н. КОТОВ.
(АПН).

ЭГЭЭЛ ТҮРҮҮШЫН...

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй байгуулагдаhан түүхэhээ зарим баримтануудые уншагшадай анхаралда дурадхагдана.

Улаан Армиин журам заршамай түрүүшын Уставые 1919 оной январиин 30-да ВЦИК баталhан юм. Республикын Реввоенсоведэй 1919 оной апрелиин 29-нэй захиралтаар сэрэгүүдэй хүтэлбэри болгогдон тэрэ Устав абтаа бэлэй.

Орон соохи анха түрүүшын авиационно hайндэр 1924 оной июньдэ Москвагай түбэй аэродром дээрэ болоhон. XIII партсъездын делегадууд тэрэ hайндэртэ байлсаа hэн. Агаарай флодой ханинарай hайн дуранай бүлгэмэй. Москвагай ажалшадай үгэhэн мүнгэ зөөреэр бүтээгдэhэн. Р-1 гэжэ арбан юhэн бипланhаа бүридэhэн самолёдуудай «Ленин» гэжэ эскадрилие тэрэ бүлгэмэйхид СССР-эй Түбэй Гүйсэдхэхэ Комитедэй Түрүүлэгшэ Михаил Иванович Калининда дамжуулаа бэлэй.

Советскэ Союз доторхи түрүүшын авиационно часть В. И. Ленинэй захиралтаар 1917 оной ноябриин 10-да (октябриин 28-да) байгуулагдаhан.

Совет суднашадай бүтээhэн, уhан доогуур тамардаг түрүүшын онгосо гэбэл, 1931 ондо ашаглалгада үгтэhэн «Д-1» (Декабрист) гэжэ онгосо байhан.

Эбхэдэг мөөртэй дэлхэйдэхи эгээн түрүүшын самолёдууд гэбэл: конструктор Н. Н. Поликарповай 1933—1935 онуудта ухаалан зохёоhон «И-153» «И-16» гэжэ совет истребительнүүд байhан юм. «И-16» часай 450 километр ниидэхэ шадалтай. ульгам машина байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ лётчигууд М. П. Жуков, С. И. Здоровцев, Ленинград шадар дайсанай самолет нюдаржа унагааhан летчик П. Т. Харитонов гэгшэд анха түрүүн хүртэhэн юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ гвардейскэ гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, Совет Армиин түрүүшын частьнууд гэбэл: 100, 127, 153, 161-дэхи стрелково дивизинүүд байhан. 1941 оной сентябриин 18-да иимэ нэрэ зэргэ тэдэндэ олгогдоо hэн.

«Алдар соло» гэжэ гурбан шатын орденуудые лётчик Иван Драченко анха түрүүн абаа hэн.

Драченко фронтдо ябахадаа 151 дахин дайшалхы даабари дүүргэн ниидэжэ. агаарай 24 байлдаанда ороhон байгаа. Дайсанай 5 самолёт унагааhан. аэродром дээрэ 9 самолет усадхаhан, 4 хүүргэ бута сохиhон. түмэр замай эшелонууд. танкнууд, автомашинанууд, складуудые, дайсанай сэрэгүүдые олоор үгы хэhэн байха. 1944 оной сентябриин 26-да Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

Алдар солын 3 шатын орденуудаар Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ 2 мянга гаран хүн шагнагдаhан.

Дайсанай реактивна самолёдтой тулалдаhан дэлхэй дээрэ анха түрүүшын байлдаае совет летчик-истребитель. Советскэ Союзай гурба дахин Герой Иван Кожедуб 1945 оной февралиин 27-до Берлин шадар хэhэн юм. Тиихэдэ дайсанай самолёт бута сохигдоhон байгаа.

Чехословакиин эсэргүүсэн бодоhон ниислэл хотодо туhалхаяа ошоhон 1-дэхи Украинска фронтын түрүүшын габшагай частьнууд 1945 оной майн 9-нэй үглөөнэй 4 часта Прага хүтэр хойноhоонь. баруун-хойноhоонь ороhон юм.

Совет артиллериин үдэр анха түрүүн Сталинград шадар. Совет артиллериин hөөргэдэн добтолхо ехэ бэлэдхэл хэhээр хоёр жэлэй ойн үдэр—1944 оной ноябриин 19-дэ тэмдэглэгдэhэн байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ совет артиллеристнүүд дайсанай 70 мянга гаран танк үгы хэhэн, 21 мянга гаран самолёдыень буудажа унагааhан байна.

Гвардейскэ миномёдуудай (катюшануудай) тон хүсэтэ түрүүшын буудалга Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ артиллерийскэ академидэ hуралаг капитан Иван Флеров гэгшын команда доро 1941 оной июлиин 14-дэ хэгдэhэн. «Дайшалхы ябуулганууд тухай» журналда тэрэ үеэр иигэжэ бэшэгдэhэн юм. «14.7 1941 он. 15 час 15 минута. Орш гэжэ түмэр замай үзелдэ байhан фашис эшелонуудые буудабабди. Үрэ дүн hайн...

Совет Армиин түрүүшын ракетнэ часть гвардейскэ миномёдой полкын бааза дээрэ. 1946 оной июлиин 15-да тогтоhон юм.

Гол янзын водородно бомбо 1953 оной августда Советскэ Союзда амжалтатайгаар туршагдаhан байна.

Түбинүүд хоорондо ниидэхэ олон шататай баллистическэ ракетын амжалтатайгаар табигдаhан тухай ТАСС-ай түрүүшын мэдээсэл 1957 оной августын 27-до толилогдоо бэлэй.

Дэлхэйе тойрожо уhан доогуур ябадаг атомна онгосонуудай түрүүшын бүлэгэй аяншалга контр-адмирал Сорокиной команда доро 1966 ондо бэелүүлэгдээ hэн. Энэ отряд уhанhаа бултайнгүй 40 мянган километр ябажа, дэлхэйн бүhэлүүрые хэдэн удаа тойро гараhан байха.

СССР-эй стратегическэ шэглэлтэй ракетнэ сэрэгүүдэй байгуулагдаhан тухай түрүүшын мэдээсэл 1960 оной январиин 14-дэ СССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси дээрэ соносхогдоо бэлэй.

(АПН).

БУРЯАДАЙ МОРИН СЭРЭГЭЙ АЛДАР СОЛО

Дайшалхы тугуудаа оло дахин шэн габьяагаар толоруулhан Совет оронпой Зэбсэгтэ Хүсэнүүд энэ жэлэй февралиин 23-да өөрынгөө табин жэлэй түүхэтэ ойн баярые арад зонтоёо хамта омогорхолтойгоор үнгэргэхээ байна.

Хүдэлмэришэн, таряашанай дайшалхы холбооe, СССР болоно нэгэдэhэн бүхы үндэhэ яhатанай хоорондохи эбдэршэгүй бата хани барисаае бэедээ шэнгээhэн. агууехэ алдарта харгы замаар дэбжэлтэ түгэлдэр ябаhан Зэбсэгтэ Хүсэнүүдээрээ совет арад онсо омогорхоно.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, тус хүсэнүүдэй хуби, дайшалхы отряд байhан манай буряад яhатанай морин сэрэг тухай бэшэхэ хүсэлэнтэй байнам. hая наашашье элэнэр тушаа, энээнэй түүхэ тушаа хэлэгдээшье, мүн бэшэгдээшьегүй гэбэл алдуу болохогүй.

1924 ондо эхин түрүүн Буряад-Монголой морин сэрэгэй hургуули тогтоогдожо, hүүлээрнь—тусгаар эскадрон, дивизион, полк болон бригадын байгуулагдаhан ябадал Буряад оронпой ажалшадай ажабайдалда түүхэтэ ушарал болоhониинь мэдээжэ. Эндэ түбхын түрүүндэ буряадууд алба хэдэг hэн. Морин сэрэгэй полк болон бригадын тогтохотой хамта оронпой буса яhатанай түлөөлэгшэд эндэ алба хэдэг болоо юм.

Буряад морин сэрэгэй ветеранууд гэхэ гү, али тэрээнэй байгуулагдаhан сагhаа хойшо командирнуудай, политхүдэлмэрилэгшэдэй тушаалда ябажа, бүхы хүсэ шадалаа ба дүй дүршэлөө совет сэрэгшэдэй hуралсал, хүмүүжэлгэдэ үгэhэн хүнүүд тухай бэшэнгүй байжа болохогүй. Эдэнэй тоодо шалгаржа гараhан буряад хүбүүд гэбэл: Лука Николаевич Рубашкевич, Илья Васильевич Балдынов болон бусад байhан юм.

1924 оной эхин багта партиин XII съездын тогтоолой үндэhөөр манай гүрэн дотор, тэрэ тоодо Буряад-Монголой республика дотор үндэhэн сэрэгэй эмхинүүд тогтоогдожо захалhан юм. Реввоенсоведэй түрүүлэгшын орлогшо Михаил Васильевич Фрунзиин заабаряар Дээдэ-Үдэдэ байрлаhан Кубаниин 5-дахи тусгаар морин сэрэгэй бригадын дэргэдэ Буряад-Монголой морин сэрэгэй hургуули бии болоhон байна.

Тэрэ үедэ Кубаниин 9-дэхи тусгаар бригадын командирынь Совет Союзай мүнөөнэй Маршал Константин Константинович Рокоссовский байhан юм. Маршал Рокоссовский Буряад-Монголой морин сэрэг эмхидхэхэ, тэрээниие hургаха талаар айхабтар ехэ хүсэ оролдолго гаргаhан байна. Энэ нүхэр Буряад-Монголой парторганизациин ажал ябуулгада мүн лэ онсо туhа хүргэлсэhэн гээшэ.

1929 ондо манай гүрэнэй уласхоорондын байдал шангахан болоод байба. Дэлхэйн империализм али болохоор манай амгалан байдалда, социализм байгуулгада hаад үзүүлхэ гэжэ зүhэн бүриин муу муухай ябуулга хэжэ байгаа. Тэрээнэй нэгэниинь—Хитадай милитаристнуудые, зугадажа арилhан ородой сагаантаниие Зүүн зүгтэ КВЖД-дэ тухирhан ябадал болоно. Тиигэжэ тэндэ буу зэбсэгэй хүсэ хэрэглэhэн зүрилдөөн hүжэрөө hэмнай.

Буряад-Монголой тусгаар морин сэрэгэй дивизион командарм В. К. Блюхерэй армиин зэргэдэ ябалсажа, КВЖД дээрэхи байлдаанай дүлэн соогуур хүсэ шадабаряа, Эсэгэ орондоо үнэн сэхэ, бэеэ үгэнги байhанаа харуулаа гээшэ hэн.

Хархис хитадуудтай тулалдаан соогуур шэн габьяа болон эрэлхэг зориг харуулhанайнгаа түлөө Буряад-Монголой тусгаар морин сэрэгэй дивизион СССР-эй Түбэй Гүйсэдхэхэ Комитедэй хүндэлэлэй Улаан тугай хайрада хүртөө hэн. Тэрэ сагhаа хойшо Буряад-Монголой морин сэрэг Улаан тугта гэжэ нэрэ солотой болоо.

Тэрэ байлдаануудай үеэр эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаhанайнгаа түлөө сэрэгэй Улаан Тугай орденоор хэдэн олон шалгарhан командирнууд, политхүдэлмэрилэгшэд болон улаан армеецүүд шагнагдаа, тэрэ тоодо: дивизионой командир Леонид Андреевич Бусыгин, военком Михаил Максимович Воропаев, пулемётно взводой командир Илья Васильевич Балдынов, старшина Михаил Андреевич Щукин, взводой командирнууд Гуржаб Очиров, Дэлэг Вамбуев, Загда Занаев, Дондок Дылгыров, Басон Байминов, Нима Хандажапов, Иван Харахинов болон бусад буряад сэрэгэй эрхим хүбүүд байhан.

Эрэлхэг баатарай үхэлөөр эскадроной командир Заикин взводой командир Шарашкинов хоёр унаhан байна. Эдэ болоод бэшэ унаhан нүхэдэй нэрэ манай арад зоной зүрхэндэ хэзээдээшье мартагдахагүй.

Буряадай сэрэгэй частьнууд сэрэгэй болоод политическэ бэлэдхэлэй талаар түйлаhан амжалтаараа СССР-эй Обороны нарком байhан К. Е. Ворошиловай, морито Улаан сэрэгэй командалагша байhан С. М. Буденнын, ОКДВА-гай командарм В. К. Блюхерэй зүгhөө оло дахин магтаалай сэгнэлтэдэ хүртөө.

Буряадай морин сэрэгэй Улаан тугта полкдо болон бригадада хүмүүжүүлэгдэhэн хүнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда тон hайнаар бэеэ харуулаа. 1938 ондо Хасан нуур шадар япон самурайнуудые сохилсоо. 1939-ондо мүн баhа Халхын-Гол шадар тэдэниие даралсаа. 1939—1940 онуудта совет-финляндиин дайнда нилээд олон хүнүүд шалгаржа гараhан юм.

Буряадайнгаа морин сэрэгшэд тухай ВКП(б)-гэй обком болон республикын правительство, илангаяа Мария Михайловна Сахьянова, Михей Николаевич Ербанов болон бусад хүтэлбэрилэгшэд онсо ехэ анхаралда табидаг, сэрэгэй ба политическэ бэлэдхэлдэнь. байра байдалдань ходоодо туhа хүргэдэг hэн.

Манай Буряад-Монголой морин сэрэгэй элэ бүхы магтаалта амжалтанууд дан бэлэхэнээр түйлагдаhан хэрэг бэшэ. Элэ амжалтанууд хэлэ хэдэн бэрхэшээлнүүдые гаталжа, ударидагша нүхэдэй ехэ хүсэ шадал, ухаан бодол гаргаhанай ашаар түйлагдаа бшуу. Агууехэ ород арадай түлөөлэгшэнэр болохо И. В. Дулаpев, Л. А. Бусыгин, М. М. Воропаев, В. А. Токмаков, М. И. Кундо, И. П. Любимов, Н. Ф. Лебедев, Н. П. Кобелев, М. Д. Ягодин болон бусад командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэд Буряадай сэрэгэй частьнуудта гон ехэ хүдэлмэри хэhэн байха. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойгой дашарамдуулан, тэдэнэрэй дундаhаа мүнөө мэндэ ябаашадтань баяр баясхалан хүргэхэ. Буряад оронойнгоо хүндэтэ айлшад болгон уриха зэргэтэйбди гэжэ hананаб.

Буряадай үндэhэн сэрэгэй эмхинүүдтэ алба хэhэн хүнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда яhала hайнаар хабаадалсаhан байна. Буркавполкын штабай начальник ябаhан, мүнөө амаралтада гараhан генерал-майор. Советскэ Союзай Герой И. В. Балдынов, эскадроной командир ябаhан В. В. Плишкин, полкын комсорг байhан А. В. Башинов, бригадын парткомиссиин секретарь ябаhан М. И. Хортанов, эскадроной командир байhан Д. Б. Доржиев, улаанармеец ябаhан республикын мэдээжэ поэт Цокто Номтоев болон бусад олон хүнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнhаа үбсүүгээрээ дүүрэн орден болон медальнуудаар яларhан ерээд, арад зондоо хүндэтэй ажал хүдэлмэри хэhээр лэ байнад.

Буряадай сэрэгэй эмхинүүд гансашье сэрэгэй хэрэгээр хүнүүдые хүмүүжүүлээгүй. харин тэндэhээ партиин организацинуудай, Соведэй зургаануудай, колхоз болон совхозой хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэжэ үгөө. Хорёод гаран онуудта түрүүшынхеэ сэрэгэй алба хэгшэд, хэнэйшье мэдэхээр, эрдэм гэгээрэлээр hулашаг гү, али юрэдөөшье ном бэшэг мэдэхэгүй хүбүүд сугларaa hааб даа. Тэдэнэрые бэшэгтэ hургахын тула онсо ехэ хүдэлмэри хэгдээ гээшэ hэн. Буряад морин сэрэгтэ алба хэhэн хүбүүд гэртээ бусахадаа нилээд hургаалтай, ушар удха мэдэхэ хүнүүд болоо бэлэй. Тэрэ үедэ элэ мэтын хэмжээ ябуулга онсо гүнзэгы удха шанартай хэрэг байгаа hэн.

Буряад арад зон Улаан Сэрэгтээ тон ехэ дуратай, бүхы ябуулгануудтань али болохоор туhалдаг, шефтээ абадаг, хоорондоо инаг халуун холбоо барисаа байгуулаа бэлэй.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойн баяраар бүхы Буряадай ажалшад Улаан тугта морин сэрэгэйнгээ дайшалхы хүнүүд болон баатар габьяануудынь хүндэлэн дурдана.

Д. ЦЫРЕМПИЛОН,
запасай подполковник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КВЖД-дэ болоhон байлдаанда шалгаржа, Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан бүлэг сэрэгшэд. Наада таладань (зүүн гарhаа): И. Харахинов, И. Балдынов, Н. Хандажапов. Саада таладань: Д. Дылгыров, Б. Мочалов.

ХЭЗЭЭДЭШЬЕ МАРТАГДАХАГҮЙ

1944 оной хабарые Елена Васильевна наhан соогоошье мартахагүй. Манай частьнууд хойто зүгые барин шуумгайгаар дабшажа ябаа. Тэдэнэй хойноhоо полевой хирургическа госпиталь ябалсадаг hэн. Эгээл энэ госпитальдо Елена Васильевна хүдэлдэг байгаа. Манай сэрэгүүд бишыхан мүрэниие түргөөр гаталан гараад. Городенко район шадар эрэлхэг габьяатайгаар дайлалдажа эхилбэ. Немецүүд хүүргэ тэhэлээ гэhэн дохёо уданшьегүй абтаа. Мүн тиихэдэ бүхы харгы замуудые тэдэнэр хаагаад байгаа бшуу. Тус полевой госпиталиин врачнууд иимэ хүшэр байдалда хүдэлмэреэ зогсоогоогүй.

Үсэд шанга байлдаан бүхэли үдэртөө замхадаггүй байба. Аргагүйгөөр эсэгдэдэг hэн. Хүлдэшни ямар нэгэн хүндэ гэгшын юумэ шаггагалжархиhандал байха. Халташье hаань амараад абаhайб гэжэ hанахаш. Нюдэнш өөрөө анилдаха. Гэбэшье хэбтэжэ яаш болохогүй байгаа ха юм. Улаан Хэрээhэнэй тэмдэгэй харагдажа байбашье, немец лётчигууд шархатаhан зон дээрэ бомбо хаяхаhаа багахашье хэмшээрхэдэггүй hэн. Пулемёдооршье зай забhаргүй буудаад ошодог бэлэй. Врачнууд. медсестранууд хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлдэг байгаа. Удаан саг соо хүл дээрээ байhанhаа болоржо, тэдэнэй хүлнүүд hэлхэнтэн хабдашадаг hэн. Тиихэдэнь врачнууд гуталаа тайлажа, хүлнүүдээ бинтээр оройжо уяад, дахинаа хүдэлжэ оролдог байгаа. Ингэжэ бүхэли недели үнгэргэбэ. Тиигээд тэдэндэ самолёдоор туhаламжа эльгээгдээ hэн. Эсэhэн тулиhан нүхэдөө халажа ерэhэн нүхэдынь hэлгэбэ. Одоо тэдэнэр багаханшье амарха аргатай болоо.

Хэдэн зуун операци эрхим hайнаар хэhэнэйнгээ түлөө Елена Васильевна бусад нүхэдтэеэ хамта «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа бэлэй.

Сандомир шадар болоhон байлдаан бүришье hүрөөтэй аймшагтай hэн. Катуковой танкова арми гал дүлэн соогуур урагшаа дабшажа ябаба. Хүндөөр шархатаhан олон хүн госпитальдо ороо. Нэгэтэ hүни гэдэhээ хүндөөр шархатаhан хүндэ Елена Васильевнагай операци хэжэ байтарнь, госпиталиин начальник палата руу гүйлэлөөрөө орожо, иимэ захиралта үгэбэ:

— Сүлөөтэй байhан зон буунуудаа баригты. Түргөөр! Бидэниие бүhэлжэ байна. Дайсад холо бэшэ, оройдоол хоёр модоной газарта ерэнхэй.

Тэрэ доронь гэрэлээ унтараабад. Харанхы. Юу хэлтэй гээшэб? Хайшан гэхэб? гэhэн асуудал Елена Васильевнае тухашараагаа. Хэдэн сэрэгшэдэй ами наhыень тэрэ доро абарха хэрэгтэй, удааржа болохогүй. Өөhэдынгөө хэhэн фронтдо абажа ябадаг шубуун дэнгээ носообод. Хоёр сестратаяа хамта, Имекова-Молдованова операцинуудые хэжэ амжалтатай дүүргээ hэн.

Тиигэбэшье шархатаhан хүнүүдые дайсадhаа абарха ямаршье найдал байбагүй. Зол болоходоо. госпиталиин хажуугаар манайхинай артиллерийскэ полк гаража. уланхатан ороhон дайсадые үй бута сохёо бэлэй. Эрэлхэг габьяа, хатуу зориг гаргаhанай. энхэргэн сэдьхэл харуулhанайнгаа түлөө нүхэр Е. В. Имекова-Молдованова Эхэ оронойнгоо Улаан Одоной орденоор шагнагдаа hэн.

— Хүнэй шархатаад, абархые гүйhан нюдөөр урдаhааш хаража байхадань, өөр тухайгаа hанаха аалши. Үбшэнтэниие хайшаншье гэжэ hаань, абарха хүсэл эрмэлзэл эзэлдэг hэн. Шархатаhан хүнүүдые өрхёод, өөрынгөө амиие абархын тула тэргэлэжэ ябаhан нэгэшье врачые hанадаггүйб.—гэжэ Елена Васильевна хөөрэнэ.

Генерал Катуковой танкнууд Зеесловско үндэрые эзэлхэ дүтэлжэ байба. Манай сэрэгшэд үдэр бүри урагшаал дабшана. Хорото дайсадай үүрхай болоhон Берлиншье дүтэлнэ. Эгээл тэрэ үедэ Елена Васильевна госпиталиин хирургическа таhагай начальник болоод ябаа. Берлин орохо замдаа хэдэхэн километрэй үлөөд байхадань Елена Васильевна шархатаhан хүн дээрэ тонгойгоод. энхэргэн зөөлэхэнөөр иигэжэ хэлэбэ:

— Бү уйда, зобохо юумэ үгы. Яахашьегүйш. Дайнай hүүлээр түрэл нютагтаа бусажа, амжалтатайгаар хүдэлхэ байhандаш hэжэг түрэнэгүй. Бараг болохош даа, болохош. Тиихэдээ энэ хэлэhэн үгэнүүдыем hанажа байхаш...

Хорин жэлэй үнгэрөөшье hаа, ами наhыень абарhан шэдитэ врачые—олоной hүлдэнь болоhон Елена Васильевнае—хүндэлэн дурдаая. hанажа ябаха зон хаа хаанагүй олон. Имэл даа, Буряад оронноймнай юрын нэгэ эхэнэрэй дайшалхы замайнь габьяа.

А. ДАЛБАЕВА.

БААТАР СЭРЭГШЭ ХҮБҮҮН

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехэй мастер, залуу коммунист Александр Мельников дайнай эхилhэн үдэр Железнодорожно районой военкомадта ерэжэ, фронт эльгээгты гэhэн мэдүүлгэ үгөө hэн.

Тэрэ хүшэр хүндэ үедэ гансаншье сэрэгтэ бэшэ, мүн завод болон фабрикадамнай хүдэлмэришэ зон хэрэгтэй байгаа даа. Тиин Александрай үгэhэн мэдүүлгэ бусаагдаа. «Эхэ орондоо, фронтдо шадаал haa ехэ продукци үгэхөөр хүдэлэгты» — гэжэ сэрэгэй комиссар тэрээндэ хэлээ бэлэй.

Александр шэбшэhэн юумэеэ хүсэлдүүлжэ амжаагүйдөө hанаагаа амардаггүй хүн. Тиин 1941 оной август hара соо хоёрдохи мэдүүлгэеэ бэшэжэ, сэрэгэй зургаа hарын курсада абтаад, ротын политругай нэрэ зэргэтэй боложо гараа hэн.

Тэрэ 1944 оной январь хүрэтэр Забайкалиин сэрэгэй округто сэрэгэй алба хэжэ, олон сэрэгшэдые hургажа, Эхэ ороноо хамгаалхыень эльгээлсэдэг байгаа. Дайнай газарта ошожо, хэрхис хара фашистнуудые өөрынгөө гараар хюдахые яhалашье оролдодог бэлэй.

1944 оной январь hара... Хэдэн жэл соо шэбшэhэн хүсэл бодолнуудынь одоошье хүсэллэбэ. Олохон үдэр соо вагондо hэжэглэн. Днепр шадар тулалдажа байhан Украинын 2-дохи фронтын 5-дахи дивизиин 2-дохи полкдо абтаа hэн.

Илалта, илалта... Жэгүүртэ hайхан энэ үгэ сэрэгшэ бүхэнэй сэдьхэл хүлгөөжэ, хайра гамгүйгөөр үдэр, hүнигүй дайсадые мүрдэн сохихыень уряалжа байгаа. Тэрэнэй ябаhан Украинын 2-дохи фронт олон тоото немец фашис сэрэгшэдые Яссо-Кишиневскэ суута «тогоон» соо хүреэлжэ, бута сохиhон түүхэтэй. Энэ ехэ гал дүлэн соогуур сэрэгшээр дайлалдажа, нилээдгүй баатаршалга гаргаhан лейтенант Александр Мельников «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай» 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа.

Александр Мельниковэй алба хэжэ ябаhан 5-дахи дивизи энэ операциин hүүлээр Украинын 1-дэхи фронтын сэрэгшэдтэй ниилээ. Сандомирска плацдармада шэбээлhэн фашистнарые үй бута сохилсоhон юм.

Зоримгой баатараар фашистнартай тулалдажа, түрэл газар дайдаяа сүлөөлэлсэн тэмсэhэн бүрядай хүдэлмэришэ омог хүбүүн сэрэгэй капитанай нэрэ зэргэдэ хүрэтэрөө ургажа гараа. Дайнай hүүлшын үдэрнүүдтэ Дрезден шадар шанга тулалдаануудай үедэ шархатажа, дайгаа дүүргээ hэн.

Александр Николаевич Мельников түрэл болоhон заводтоо бусажа ерээ. Тэрэ гэhээр мастерай тушаалда хүдэлнэ. Армида абтаха залуу үеын хүбүүдтэй сүлөөтэй сагтаа уулзажа, дайнай үедэ баатаршалга гаргаhан сэрэгшэ нүхэд тухайгаа дулааханаар хөөрэжэ үгэдэг.

Коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн. ЛВРЗ-гэй түрүү мастер Александр Николаевич Мельников Совет Армиин 50 жэлэй ойе эрхим ажалаар угтахаяа оролдон, өөрынгөө участок дээрэ нилээдгүй ехэ юумэ бүтээжэ шаданхай. Энэ зоригто хүдэлмэришэнэй ажабайдалай дэбтэр иимэ баян алдар суута хэрэгүүдээр дүүрэн лэ.

М. МАНДАРОВ.
ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн.

Туркестанай сэрэгэй округой Н-скэ частиин танкистнууд hайндэрөө эрхим бэлэдхэлтэй [...]
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хуягта машинын экипаж. (Зүүн гарhaа): танкын командир, сержант А. Ш[...], механик-жолоодогшо младша сержант В. Ким, рядовой hомологшо Э. Попков, наводчик А. Р[...]

ТАСС-ай фото[...]

ЭТЮД

ШАРГАШАН

Георгий ДАШАБЫЛОВ

1.

УРДА ЖЭЛНҮҮДТЭ саhагүй шахуу, газар хара байдаг аад, харин мүнөө байрын саhан эртэхэн лэ бударжархиба. Ноябриин 7-ной hайндэртэ газаамнай дунгигар сагаан, ёhотойл үбэл болошонхой, hүниндөө бордоhолно. Саhанай зузаан гээшэнь: мориной гэдэhэндэ хүрэмэ. Одоошье Гончик үбгэнэй дархалhан хуhан шаргануудай шааялдахань үдэшын сууряанда элихэн дуулдадаг болоо.

— Мүнөөмнай мориин шарга хойшоол гараа. Трактор, машина, техникэ гээшэмнай газардахагүйл шолмо гүбэ,—гэжэ хэлэдэг хүнүүдэй зариманиинь шарга бэдэржэ, тосхонойнгоо айлнуудые зулаад ябашана.

— Үгы, энэмнай үшөөл хэрэгтэй шолмо байгаал. Хоёр нэгэ модоной газарhaа юумэ шэрэхэ гэбэл, тэрээхэн зуура трактор намнажа байхагүйш,—гэжэ гэмэрэлдэхэнь дуулдаа hэн.

Колхоз дээрэмнай шарга яаха аргагүй дуталдаба. Холын отара, гүүртын хонишод, hаалишад Сэдэб бригадирые амар ябуулбагүй. «Шарга хэрэгтэй», «Шарга түргэн хүүлэжэ үгыт», «Үнөөхимнай хэзээ бүтэхэб?» гэhэн асуудалнууд малшадтай уулзаха бүхэндэнь дабтагдана.

2.

ХҮНГЭН ГАРТАЙ, түргэн бушуу гэлсүүлhэн Даба дарханай холбоhон хэдэн шаргада морёо хүллэхэ hанаатай малшад Дабаагай газаа ерээ hэн. Олохон жэлдэ бүлюудэ бүлюудүүлhээр ялтайжа нарихан болошоhон хутага шэнги үргэндэ ула няажа бүтээhэн шаргыень хүнүүд абаhaар лэ голобо. Хобигор гасуутай шаргануудые үргэжэ, татажа байгаад, малшад хоорондоо шанга шангаар дуугаралсана.

— Юумэ ашаад ябатараа, нэгэл ташуулаа hаашни, энэтнай хяа буушахал даа.

— Мэхэ хээ бэшэл аад, юугээ дархалаа болоhон үбгэн гээшэб?

— Даншье hаа, хүнгэхэн гар байна даа. Угайдхадаа үргыень шэнээр матахаяа яаhан юм?

Иимэ хөөрэлдөө шагнаhан Сэдэб бригадир хүнүүдые урдаа оруулнагүй. Хашарhан янзатайгаар үгэлбэ:

— Ходол оруулжа байха бэшэт. Гар үзүүртэ иимэ шаргатай болоошотнай хүрөө гүбэ. Түлеэ залhан, үбhэ хүлhэндэ ошохотүйт. Трактораар асарна гүбдеэ.

— Иимэ шаргатай байнхаар, шаргагүй ябаhан дээрэ. Нэгэл үбэл оруулаад, дүүрээ! Хойто жэл баhа шарга шарга гэлдээд гүйлдэхэбди, —гэжэ үхэршэн Дарма сэхыень табина.

Тамхяа бааюулhан Даба дархан эгээл энэ үедэ тэдээндэ дүтэлбэ. Бригадирай нюур нэгэ дахин хараhанайнгаа hүүлдэ гааhаяа аманhaa абажа, шаргын үргэндэ тоншосогообо. Урмаяа хухарhан янзатайгаар Дарма тээшэ хёлойбо:

— Ши, Дарма, яатараа шангарнаш даа? Шаргын нэгэшье үргэ өөрөө матажа үзэhэн бэшэ аад... Эдээхэнүүдшни ямаршье шэнэhэнhээ дутахагүйл ёhотой.

Дарма улагад гэбэ. Арбан шүдэ хам абяагүй үнгэрхэ гэжэ hанаhан аад, тэсэбэгүй:

— Даба ахай! Тиижэ байжа хүнние бү халхагты! Энэтнай наймаанай шарга бэшэ. Колхозой юумэ шэрэхэ шарга. Эбэ ааба юумэ хээд. Леоновкын ородуудта үнэтэйгөөр худалдадаг саг hалаа. Шэнээр хэхээ яанат?

Даба хүйтөөр миhэд гэбэ. Хамаагүй шэнгеэр зангажархина:

— Өөhэдөөл мэдэгты. Абаашана гүт, болино гүт? Танайл дуран...

3.

ГОНЧИК дархан газаагаа ходол юумэ тоншожо hуудаг. Дарханайнь гэрэй үүдэнhээ уурал бааяна. Углууда табигдаhан түмэр пеэшэн соонь шэнэhэн түлеэн тас-няс нососоно. Бригадир Сэдэб түрүүтэй малшадай орожо ерэхэдэ гайхаhан үбгэн гартахи карандашаа шэхэнэйнгээ хойно хабшуулаад, шодэнэйнгөө шэл заhаба. Хүхэ hахалаа нэгэ эльбэhэнэй hүүлээр үлэ мэдэг энеэбхилнэ:

— Үгы, таанаднай үбэл дунда шаргада гэжэ ерэбэ гүт? Тэргээеэ үбэл, шаргаяа зун бэлдэхэ гээшэмнай мартагдаа аал?

Хүнүүд абяа гарабагүй. Энэ үбгэнэй олон үгэгүйе тэдэнэр hайн мэдэнэ ха юм.

— Ши, Сэдэбхэн, зун байхада юугээ бододог байhан хүмши? Шамhaa нэгэтэ машина эриhэмни үгөөгүй hэнши. Матаhан үргэн Сэгээн-Хуhанда олон хэбтэнэ. Тэргээр шэрэжэл асараашаараа нэгэ хэдые ормоглоо hэм. Тэрэ гэрэн арада... —гээд Гончик үбгэн үндэгэд гэбэ.

Малшадай гаража харахадань, шэб шэнэхэн табан шарга жэрылдэжэ байба. Гүлмэр басаганай гарта ялаphан мүнгэн бугааг шэнгеэр хойшоо хятарhан зузаан гэгшын үргэниинь гүйгөөшэ хурдан мориной табжархай ороходо. Ямаршье ялхитай харгыда хэлбэлзэнгүй, уужам талын хүнгэрэг саhан дээгүүр шугам мэтэ зураалаа татан ошохоор бэлэн. Баатар хүнэй хүдэр гарнууд шэнги бата гасуунуудыень могой шэнгеэр мушхарhан боолтонууд аhан шадалаараа бажуунхай. Жэрбэгэр ута хоёр оглёобонь үреэ эмнигэй дошхон хүлнүүдые тэсэжэ, сууряатайгаар жэнгирдэг хонхын hэнжэлзэhэн матамал эреэн дугаартай барисалдан, ямаршье хатар наадахаар бэеэ зэhэнхэй.

Үхэршэн Дарма урмашана:

— Иимэл гэжэ hанаа hэм. Иимэл байха.

— Гончик ахайн шарганууд Хэжэнгэдэ суутай болоhoop үнинэй. Ёhотойгоор лэ хэдэг гээшэ,— гэжэ хэншьеб омогорхоно.

Гансал бригадир Сэдэб абяагүй зогсобо. Өөрынгөө хэhэн алдууе мэдэрээ юм гү, али Гончик үбгэнэй бухэриг бэрхэ, сэбэр сэхэ hэшхэлтэй байhанда уяраа гээшэ гү? Бү мэдэе.

4.

САAXAP шэнги сагаан саhан Хэжэнтын талаар хабтайна. Наранай элшын тудаад орхиходо, мянга түмэн мүнгэн мүшэд ялагашалдан, хүнэй нюдэ hapгаана. Саhата энэ дайдын нэгэ захаhaa хаража байхада, сэгээн долгёор шуурajжа эхилhэн далайн нюруу эхэ эхигүй hанаанда ороод орхино.

Автобусhoo гээгдэшэhэн би Үшхайта ошохо гэжэ Хэжэнгэ тосхонhoo баруулжаа ябагалха баатай болобоб. Аахилтараа алхалhaar ябатарни, мори шаргатай хүн хойноhоомнай хүсэжэ ерэбэ.

— Сайн байноо, Галдан!

— Сайн, сайн!

Үхэршэн Дарма хонин даха үмдэнхэй, шэб шэнэхэн шарга дээрэ хэсылдижэ hуугаад, мориноймтоо ама татан татан ябаба. Намайе гайхангяар хараад:

— Голоогүй hаа мориин унаада hуу наашаа, — гээд боожоёо дуугэбэ.

Дарма олон табые асуубашьегүй. Өөрөөл хөөрэжэ ороно:

— Түргэн бэшэшье hаа, газардахагүй «транспорт» гээшэ. Энэ үбэлэй хүйтэндэ мотоциклаар гүйлгэхэгүйш. Шарга хэрэгтэйл болоно. Таанад, залуушуул голохо гээбты.

— Юу?—гэнэб бинь.

— Мори шарга.

— Юундэ голохо hэнбибди.

— Голохошуул байхат. Ракетэ, машинын үедэ хашан мориншарга хойшоо гараа ха юм. Үбгэрhэн бишье хүхэ «ИЖ-ээ» унаад гүйлгэгшэб. Хүтшэмни атанханаа алдадаг. Үмхи яhaяа хуха унахань гэжэ айдаг гээбы. Тиигээд мүнөө янгинама хүйтэндэ шаргаяал оруулха болоноб. Угайдhaa тэрэмнай хомор аад...

— Шарга үгы юм гү?

— Үгы ааб даа. Үсөөршөө ха юм. Машина хаашина гэлдээд, энэ мэтын шарга, тэргэ мартагданал даа. Тиихээ тинтэрээ хүллэхэ моримнайшье хайшаа юм? Тэрэ голёо шодон үмдэтэй, hаглагар hаглагар үhэтэй хүбүүдшни эмнигые hургахань гээбы... Шарга мэтын юумэ мартажа болохогүй...

— Яатараа залуушуулаа шүүмжэлжэ оробобта?

— Шүүмжэлнэшьегүйб даа. Таанадай зүб юумэн олон. Мүнөөнэй залуушуул иимэ болошоо гээд ходол хэлэдэг хүнүүдтэ дурамни гутагша. Бидэшни залуудаа баhал бараг ябаа зон аабзабди. Саг сагтаа гээшэмнай эндэл гүб даа. Зүгөөр эхэ эсэгэнэрэй хэрэглэжэ ябаhан шухала, абамаар юумые орхёогүй haa, хэсүү hайн.

— Шухала юумэмнай юун болоноб?

— hэ! Хэлын энээндээ. Адагай захань энэ шарга... Тээсгэн, дуулана гүш, бригадир Сэдэб мэгдээд абаа. Талаан болоходоо. Гончик үбгэн өөрынгөө hанаашаар олон үргэ матаhан байжа, шаргатай болобобди.

— Үгы, тэрэ Даба ахай шарга хэдэг бэшэ гү?

Дарма абяа гарабагүй. Морёо нэгэ ташуурдаhанайнгаа hүүлээр нам тээшэ эрьебэ:

— Шимни юу хээ мэдэхэ болоhон хүн байнаш. Зохёолшье бэшээд үзэдэгши. Хэлэл даа. Шаргашан хүниие уран зохёолшотой юундэ сасуулжа болохогүй юм? Шагна. Айлай газаагуур хэбтэhэн хуушаа хаашан үргэ суглуулаад, тэрээндээ ула няагаад, гасуу юу хэээнь hэльбээд, боолто зүүлтыень шэнэлээд, энэмни дарагар шарга болоо гэдэг хүнүүднай дархан болоно гү? Тиигээд үшөө аймшагтай уран, нарин дархан хэбэртэй бүдүүрхэлдэхэ. Үнэн дээрээ шаргынгаа үргэ матаха хүhaлашье ёhoop танихагүй аад.. Тэрэл Гончик үбгэн одоол дархан гээшэ даа. Үргэ шэнээр матажа, бүхы юумыень шэнээр бүтээхые оролдодог. Одоол шарга гэхэдэ шарга. Минии хэhэн гэхээ эшэхэгүй. Тэрэнэйш шарга олохон лэ жэлдэ хүнүүдтэ магтуулжал ябадаг.

...Уран гартай үбгэнэй бүтээhэн, тэршээ туранай гэдэргээ хятайhан хүзүүн шэнги үргэтэй, онгосоор ябаhан мэтэ зөөлэхэн, унаган түргэн гүйдэлтэй хуhан шарга елүүр харгы дээгүүр жэгдэхэнээр хүүежэ, дуулим сагаан үбэлэй нирагуу хүгжэм татана хэбэртэй. Үүрал hаарал турьяhан зээрдэ мориной мүнгэн долhoo hэжэржэ жабар өөдэ жүдхэнэ. Хүрса тахаhaa мултарhан тоборюулгануудые ишэ тэрэлдэжэ, зүлгэ ногоононуудые hануулна.

Минии толгойдо олон бодол турээ. Тэдэнэй нэгэнинь—уран гартай, урин сэдьхэлтэй шаргашан тухай...

ДҮРШЭЛӨӨ АНДАЛДАБА

hаяхан Нарhатын Пионернүүдэй байшанда аймагай hургуулинуудай пионервожатанууд сугларжа, дүй дүршэлөө андалдаба. Пионернүүдэй байшангай директор И. И. Белобородова аймагай пионерэй эмхиин ажал хүдэлмэри, мүн Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй болон ленинскэ комсомолой ойн баярай үдэрнүүдтэ зорюулжа, энэ эмхиин юу хэжэ байhан тухай дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ. Эндэ мүн Нарhатын дунда hургуулиин комсомолой эмхиин секретарь Батомункуева пионерэй эмхиин 45 жэлэй ой тухай хөөрэжэ үгөө.

Удаань семинарта хабаадагшад дурасхаалта ойн баярай үдэрнүүдтэ ямараар бэлдэжэ байhан тухайгаа хэлэбэд. Тиигэжэ Нарhатын дунда hургуулиин пионервожата Лида Шелихова болон бусадшье hонирхолтой ажал хэрэгүүд тухайгаа хөөрэжэ үгөө. hүүлээрнь пионервожатанууд шэнэ хатар, дуу гүйсэдхэжэ hураа.

В. БАЙБОРОДИН.

Яруунa.

Шэнэ кино

«235 МИЛЛИОН ХҮН»

Драматург Герц Франкын сценарнаар Ригын киностудиин режиссер Улдин Браун «235 миллион хүн» гэжэ үргэн экрантай документальна фильм табиба. Шэнэ фильмын геройнүүд—хэдыхэн hаратай ухибүүдhээ эхилээд, зуу хүрэтэр наhатай хүнүүд. Эдэнэр манай ороной олон ондоо нютагуудта ажаhуудаг. Бишыхан хүнэй үлгыhөө гаража, ажабайдалай үргэн харгыда ороод, зол жаргалаа зохёон байгуулдаг ута харгые кинематографистнууд фильм соогоо хүрсаар харуулна.

Фильмын авторнууд гоё hайханаар, домоглон хөөрэхые оролдоо. Ажабайдалай олон ондоо шатада харуулагдаhан өөрынгөө үеын хүнүүдтэй киношод нэгэнтэ бэшэ ушарна. Геологууд хүшэр замда мордохо, солдаг сэртэhээ бэшэг абаха, залуушуул хурим түрэ наадаха. Эрмитаж болон Третьяковско галерейн заалнууд соо хүбүүд, басагад искусстватай танилсаха, холын хойто зүгэй тосхондо hайндэрэй найр эугаа болохо. Иимэ бишыхан сценкэнүүдhээ манай ороной, бүхы арадай ажабайдал харуулагдана.

«235 миллион хүн» гэжэ фильмдэ диктор уншадаггүй. Ямар нэгэн эпизодые үдэшэhэн хүгжэм соностохо гү, али юрын абяан лэ дуулдаха. Энэ фильмые харагшад манай ажабайдалай hайн hайханиие, ямар олон hонирхолтой хүнүүд бидэниие тойроод байнаб гэжэ hайн ойлгохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фильмын нэгэ кадр.

АПН-эй фото.

![Спорт]

Спорт

Шэтын мүльhэн дээрэ

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдарта 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Шэтэ хотодо мотоциклистнүүдэй хоорондо урилдаан үнгэргэгдэбэ.

Энэ мүрысөөндэ ССР Союзай спортын мастер Олег Яровой, мастерта кандидат Сергей Троицков болон Евгений Киллин гэгшэдhээ бүридэhэн Забайкалиин сэрэгэй округой спортклубай, мүн ДОСААФ-ай Шэтын автомотоклубай команданууд хабаадалсаа.

ДОСААФ-ай Улаан-Үдын автомотоклубай үмэнэhөө Олег Леонов, Валерий Баулин, Валерий Вередин болон Николай Рыбаков гэгшэдhээ бүридэhэн команда түрүү hүүриин түлөө тэмсэбэ.

Мүрысөөнэй дүн сохсолходо, Забайкалиин сэрэгэй округой спортклубай түлөөлэгшэд нэгэдэхи, манай команда хоёрдохи, тиихэдэ шэтынхид гурбадахи hүуридa гараhан байна.

В. ОЛЬХОВАТСКИЙ.

АЛДАР[...] СЭРЭГШЭ[...] ЗОРЮУЛАГ[...]

МУРМАНСК. Улаан-[...]то флодой музейн выст[...] соо Хойто далайн ф[...] гуудай ажабайдалда [...] hан шэнэ экспонадуу[...] Тэдэнэй дунда эрхим [...] морягуудай шадамар [...] шудалhан шэнэ техни[...] hан фото-зурагууд, [...] олон.

• • •

КАЛУГА. А. В. Лу[...] нэрэмжэтэ областной [...] лектив Ленинскэ шаг[...] С. Смирновой «Люди, [...] видел» гэhэн зүжэг [...] вет Армиин 50 жэлэй [...] лагдаhан тус зүжэг [...] ороноо хамгаалгын Аг[...] най жэлнүүдтэ совет [...] харуулhан баатаршал[...] хэлэглэнэ.

• • •

ХАБАРОВСК. СССР-[...] Хүсэнүүдэй hайндэрт[...] даhан тусхай агитпоез[...] дэбэ. Эдэнэр мянгаа[...] зайда ябахадаа түмэр [...] модо бэлэдхэгшэдтэ, [...] тэ хүрэхэ зорилготой.

Агитпоезд соо Хабар[...] зейнүүдэй, шэнэ [...] тай номой магазинуу[...] выставкэ эмхидхэг[...] ровскын Офицернүү[...] гай болон хизаарай [...] артистнуудай концер[...] раммада Совет Зэбсэг[...] дэй алдарта замые [...] hайн hайн зүйлнүү[...] hан байна.

Тэрэ сагай Спасс[...] евскда зорюулагда[...] хөөрэлдөөн үнгэргэг[...] хөөрэлдөөнүүдые Ала[...] гэй сэрэгэй округой [...] сэрэгэй политуправле[...] мэрилэгшэд хэхэ юм.

• • •

ШУМШУ АРАЛ. [...] аралнууд). Номгон да[...] тугта флодой дайша[...] политическэ бэлэдха[...] нигууд-морягууд, хо[...] жэлэй саада тээ [...] дээрэ баатарай ухэ[...] геройнуудай дурасх[...] та ерэжэ, аха нүхэ[...]

Эндэ нэрэгүй арал [...] гон далайн флодой с[...] колай Вилков, Петр [...] шэд дайсанай ДОТ-той [...] өөрынгөө бэеэр хал[...] тоо харгы гаргажа [...]

Номгон далайн сэ[...] энэ аралhaa, тиихэд[...] шуhаар будагдаhан [...] зарhaa шэмхэ шорой [...] жа, Кремлиин хана[...] дэ табигдаhан Тани[...] далай хүшөө дээрэ та[...]

АМАН ЖУ[...]

Ахын аймгуйсэлкэ[...] рын таhаг Совет Ар[...] 50 жэлэй ойн hайн[...] лагдаhан hонирхолто[...] нал эмхидхэбэ. Эсэг[...] гаалгын Агууехэ дай[...] вет Армиин түйлаhа[...] ганүүдтэ тус журнал[...] нууд зорюулагдана.

Үгэ хэлэhэн «Зна[...] мэй гэшүүд Ю. Д[...] Х. Х. Хантаев, Д. Б.[...] нов, П. П. Цыбде[...] Москва, Сталинград [...] болоhон тулалдаану[...] стагые доботолгодо С[...] сэрэгшэдэй харууhа[...] шагүй баатаршалга [...] жэ үгэбэ.

Г. ВЛАД[...]

Орлик.

ХИЛЫН СААНАhАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Вьетнамай политика США-е доройтуулна

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Джонсоной бэелүүлдэг Вьетнамай политика Холбоото Штадуудые доройтуулна гэжэ Мичиган штадай губернатор, энэ жэлэй президентын hунгалтада республиканска партиhaa кандидадаар табигдаха хүнүүдэй нэгэн—Джордж Ромни мэдүүлбэ. hунгалтын урда тээхи аяншалгада орон соогуураа ябаха зуураа, тэрэ үсэглэдэр Висконсин штадта үгэ хэлэhэн байна.

Президент Кеннедиие алаhанда ЦРУ hэжэглэгдээ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Президент Кеннедиие алаhан ушарые мүрдэжэ байhан Шэнэ Орлеанай окружной прокурор Гаррисон президент Кеннедиие алалгада тагнуулай центральна управлени hэжэглэгдээ гэжэ үсэглэдэр дахин мэдүүлбэ. Кеннедиие гансахан хүн—Ли Освальд алаа гэhэн Уорренэй комиссиин элидхэлые окружной прокурор буруушаагаад, президент үргэн ехэ үгэсэлгөөр хорлогдоо гэжэ тоолобо.

Турциин парламентдахи hүгэлсөөн

АНКАРА, февралиин 20. (ТАСС). Турциин парламентын национальна палатада үсэглэдэр наншалдаан боложо, үнэниие сахигша гэжэ нэрлэгдэдэг партиин депутадууд өөрыень буруушаадаг бишыхан бүлэг түлөөлэгшэдые сохёо. Иимэ ушар юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, дотоодын хэрэгэй министр Сюкан өөрынь министерствын бюджедые зүбшэн хэлсэхэ үедэ хилын саанаhaa ерэhэн захиралтаар Турциин хүдэлмэришэнэй парти «НАТО-до харша ябуулга хэнэ» гэжэ тэрэ партиие зэмэлhэн байна. Үнэн сэхэ гэжэ нэрлэгдэдэг партиин түлөөлэгшэд нюдаргаа табяад, хүлөөрөө үдьхэлөөд үнгэрөөгүй. Тэдэнэрэй нэгэн—Хамит Фендоглу пистоледэйнгээ барюулаар депутат Юнус Кочак гэгшын толгойе шархатуулаа. Тэрэниие госпитальдо ябуулаа. Парламентын заседанида хабаадажа байhан аюулгүйе хамгаалгын управлениин генеральна директорэй орлогшо Исмаил Докузоглу гэгшэ наншалдаае харахадаа ухэдхэжэ унаад, больницада ороо гэжэ «Улус» газетэ бэшэнэ.

Энэ hүгэлдөөнэй hүүлээр байраяа сэбэрлэхэ гэжэ Турциин парламентын хүдэлмэрилэгшэд бүхэли hүниндөө хүдэлөө, национальна палатын заседаниин болодог зал соохи, коридорой, лифт дээрэхи ковернуудай шуhа арилгаhан байна.

Паньмыньчжондо эблэрэлгын комиссиин заседани болоо

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Корейн талаhaa эрилтэ табигдаhанай ёhoop, Паньмыньчжондо нээгдэhэн комиссиин заседани дээрэ Корейдэ эблэрэлгын сэрэгэй комиссие Корейн зүгhөө түлөөлдэг комиссиин ахалагша гэшүүн генерал-майор Пак Чун Гук үсэглэдэр мэдүүлгэ хэхэдээ, Корейн Арадай Демократическа Республикада харша ябуулгануудые Американ зүгhөө таhалгаряагүй хэжэ байhыень эрид буруушааба.

КНДР-тэ харша аашануудые энэ доро болюулха эрилтэ Пак Чун Гук табяа.

Австралида ажалгүйдэгшэд олошороо

КАНБЕРРЭ. февралиин 20. (ТАСС). Орон дотор ажалгүйдэлгэ сагай зуурын шэнжэтэй гэжэ Австралиин экономистнуудай урилшалан мэдүүлhэн байгаашье hаа, ажалгүй гэжэ тэмдэглэгдэhэн хүнүүдэй тоо hарahaa hара бүри олошоржо байна. Ажалай болон гүрэнэй албанай министерствын мэдээсэлэнэй ёhoop, байгша оной февралиин 1-дэ Австралида ажалгүй хүнүүдэй бүхы тоо 96 мянга гаран болоно.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Партиина комитедэй гэшүүн» гэhэн түрүү бэшэг. «Табан жэлые болзорhoонь урид» гэhэн рубрика доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Партиина ажабайдал» гэhэн гаршаг доро А. Улахановай «Шэнэ эрилтын ёhoop» гэhэн статья. «Ветеринарай туhалагша болоорой» гэhэн С. Ламкинай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда: «Депутадай эрхэ» гэhэн С. Преловскаягай статья. Литература болон искусствын асуудалаар информацинууд. Редакцида ерэhэн бэшэгүүд. АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: дэлхэйн hонин. Совет Армиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан материалнууд.

Совет сэрэгшэдэй дурасхаал—хорюултай

ПЕКИН, февралиин 20. (ТАСС). Японой булимтарагшадhaa Зүүн-Хойто Хитадые сүлөөлхэ дайнда наhа бараhан совет сэрэгшэдэй хүүр дээрэ венок табихын тула Харбин, Шэньян, Порт-Артур болон Дальний хотонуудта ошохыень КНР-тэ байдаг СССР-эй посольствын түлөөлэгшэдтэ Хитадай засагаархид табилта үгөөгүй.

«Соёлой хубисхалай» болохын урда тээ Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэй дашарамдуулан, Пекиндэ байдаг Советскэ посольствын түлөөлэгшэд жэл бүри эдэ хотонуудта ошожо, совет сэрэгшэдэй хүүр дээрэ венок табидаг заншалтай байhан юм.

Буруушааhанаа мэдүүлбэ

НАЙРОБИ, февралиин 20. (ТАСС). Нааданда ЮАР-ай командые оруулха гэжэ уласхоорондын Олимпиин комитедэй шиидхэбэри абаhан дээрэhээ Мехикэдэ болохо зунай Олимпиин нааданда Кени хабаадахаяа болёо. Энээн тухай Кениин спортивна советэй мүнөөдэр эндэ туннхаглаhан мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Кени хадаа Олимпиин нааданда хабаадахаяа арсаhан тухайдаа мэдүүлhэн Африкын 9-дэхи гүрэн болоно. Энээнhээ урид иимэ мэдүүлгэнүүдые Эфиопи, Алжир, Уганда, Танзани, Гамби, Гвиней, ОАР болон Гана хэhэн байна.

Республиканецуудай илалта

КАИР. (ТАСС). Урда Йеменэй Арадай Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүд Йеменэй Арабуудай Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй хамта февралиин 13-да доботолго хэжэ эхилhэнэйнгээ ашаар, Саудовска Аравитай зэргэлhэн эдэ хоёр республикын хилэ шадарай хадалиг газартай районие харин хулhэншэдhoo сүлөөлөө.

НРЮЙ-гэй дотоодын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Али Хейтамэй мэдүүлгэhээ үндэhэлэн, «Иджиншин газетт» газетэ энээн тухай дамжуулна. Монархистнуудтай болоhон байлдаануудай үедэ олон тоото буу зэбсэг, hомо хэрэгсэл, тэрэшэлэн алтан ба шухала документнүүд буляажа абтаа гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Империалистнуудай hанаашалгануудта эсэргүүсэн тэмсэжэ байhан Йемен аха дүүнэртээ туhаламжа үзүүлхээр Урда Йеменэй правительство саашадаашье бэлэн байна гээд министр онсолон тэмдэглээ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ[...]

Гор. Улан-Уд[...] Управления по [...] вете Министров [...]

Н-03358.